

12. HUHTIKUUTA 2021

KEURUUN SUUNNITELMA IKÄÄNTYNEEN VÄESTÖN TUKEMISEKSI 2021-2023

LUONNOS

TYÖRYHMÄ
KEURUUN KAUPUNKI

Sisällys

Saate	2
Johdanto	3
.....	4
Keuruun ikääntyvät väestö- ja tilastotietojen valossa.....	5
Suunnitelma vuoteen 2023	6
Visio	6
Arvot	6
Ikääntyvien omat näkemykset.....	8
Hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistäminen	10
Vapaaehtoistyön aseman vakiinnuttaminen.....	12
Digitalisaatio ja uudet teknologiat hyvinvointia lisäämään.....	13
Asuminen ja asuinympäristöt ovat ikäyställiset	14
Palvelut toteutetaan sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla	16
Asiakas- ja palveluohjaus.....	18
Osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön turvaaminen.....	19
Palvelujen laadun varmistaminen	21
Palvelurakennetavoitteet	23
Omaishoidon tuen tarvittavat resurssit	23
Henkilöstösuunnitelma.....	24
Varautuminen henkilöstön saatavuuteen	24
Liite 1	25
Osallisuuskyselyn vastausten vertailu 65+ vastaajat / 65+ läheinen vastaajat / vanhuspalvelujen henkilöstö	25
.....	25
.....	26
.....	27
65+ vuotta täyttäneiden vastauksia avoimiin kysymyksiin	27
65+ läheisten vastauksia avoimiin kysymyksiin.....	28
Vanhuspalvelujen henkilöstön vastauksia avoimiin kysymyksiin.....	29
Liite 2	30
Henkilöstösuunnitelma.....	30
Liite 3	33
Keuruun ikääntyneet tilastojen valossa. Lähde: Sotkanet	33

Saate

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012) astui voimaan vuonna 2013. Tämä laki mm velvoittaa kunnat laatimaan suunnitelman toimenpiteistä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä.

Vanhuspalvelulaki uudistettiin syksyllä 2020 siten, että lakiin tuli säädökset vähimmäishenkilöstömitoituksesta iäkkäiden henkilöiden tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa. Lisäksi lakiin tuli määritelmä toimintakyvyn ja palvelutarpeen arviointiin käytettävästä RAI-arviointivälineistöstä. Vanhuspalvelulain uudistamisen toisessa vaiheessa vanhuspalvelulakiin ja sosiaalihuoltolakiin lisätään säännökset, joilla parannetaan kotiin annettavien palvelujen saatavuutta ja laatua sekä edistetään kotihoidon henkilöstön riittävyyttä. Samalla uudistetaan kotiin annettavia palveluja sekä asumispalveluja koskevien säännösten kokonaisuus sekä parannetaan palvelujen toteutumisen seuranta.

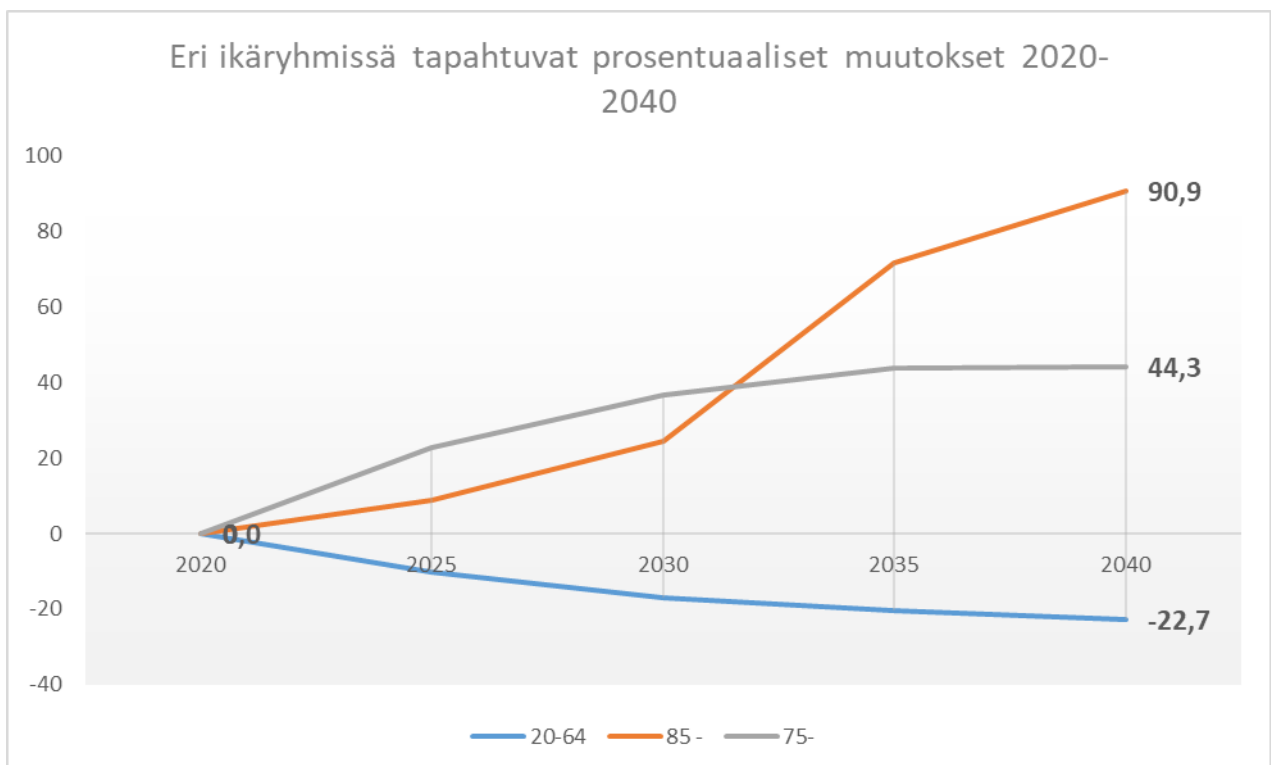
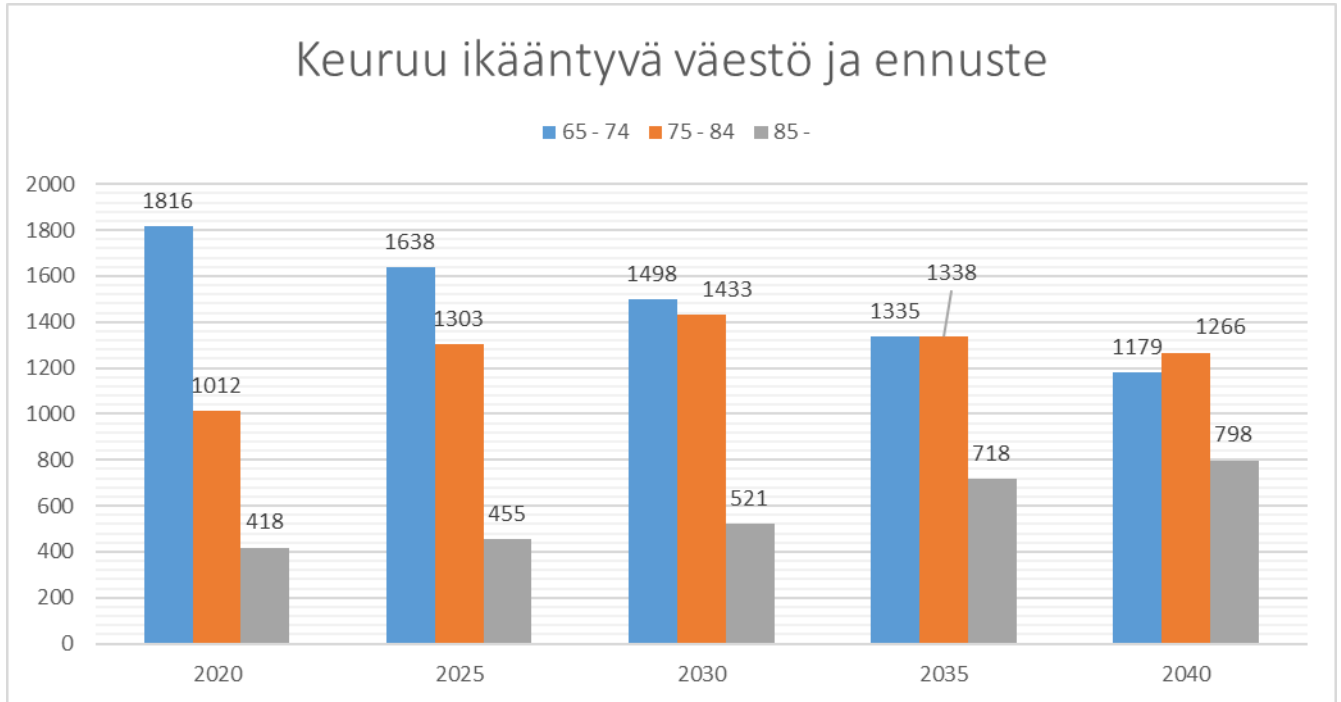
Vanhuspalvelulain toimeenpanon tueksi ovat Sosiaali- ja terveysministeriö sekä Suomen Kuntaliitto julkaisseet Laatusuosituksia hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi. Viimeisin laatusuositus ilmestyi syksyllä 2020.

Hallituksen esitys sote-uudistukseksi ja uudistusta koskeva lainsäädäntökokonaisuus ovat eduskunnan käsittelyssä kevään 2021 aikana. Mikäli uudistus etenee suunnitelman mukaisesti, siirtyy sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu kunnilta hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen.

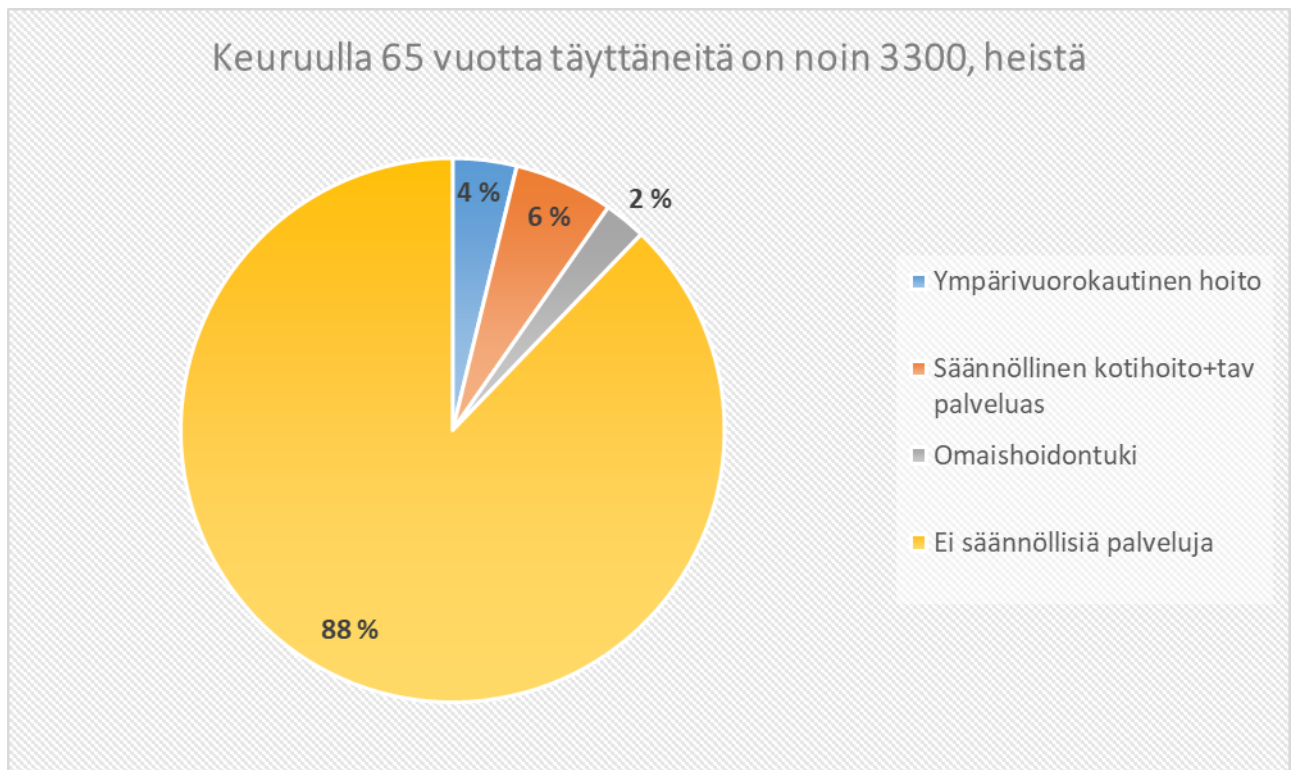

Johdanto

Keuruun väestö ikääntyy, 65 vuotta täyttäneiden sekä absoluuttinen että suhteellinen määrä kasvaa tulevien kahden vuosikymmenen aikana reippaasti. Kun vuonna 2020 oli 65 vuotta täytteitä noin 3250, on vuonna 2030 noin 200 enemmän. 65 vuotta täyttäneiden suhteellinen osuus Keuruun väestöstä kasvaa samaan aikaan 34%:sta 40%:iin. Lähde: Tilastokeskus

Huomattavaa on, että erityisesti iäkkäimpien osuus kasvaa eniten, 85 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa vuodesta 2020 vuoteen 2040 +90,9%. Samaan aikaan työikäisen väestön määrä Keuruulla vähenee -22,7%. Suomalaisen yhteiskunnan ikääntymisessä ei ole kyse vain iäkkäiden määrän kasvussa, vaan koko väestörakenteen muutoksesta.

Tällä hetkellä 65 -vuotta täyttäneitä Keuruulla on noin 3 300. Heistä suurin osa, 2 900, elää arkeaan itsenäisesti. Säännöllisiä kotiin annettavia palveluita saa 280 henkilöä (säännöllistä kotihoito, tavallinen palveluasuminen tai omaishoidon tuki); muualla kuin yksityiskodissa hoitoa ja huolenpitoa ympärivuorokauden (tehostetussa palveluasumisessa, hoivahoidossa) saa noin 125 henkilöä.

Ikääntyvät ovat Keuruulle merkittävä voimavara. He tuottavat huomattavan määrän epävirallisesta hoivasta huolehtien lastenlapsistaan, puolisoistaan ja vielä iäkkäämmistä vanhemmistaan. Ikääntyneet ovat aktiivisia järjestötoimijoita ja he tekevät paljon vapaaehtoistyötä. Monet ovat myös ajoittain palkkatyössä vielä eläkkeelle siirtymisen jälkeenkin toimien esimerkiksi sijaisuuksissa tai yrittäjänä. He ovat veronmaksajia ja pitävät osaltaan ostoillaan ja hankinnoillaan talouden rattaat pyörimässä.

Keuruun ikääntyvät väestö- ja tilastotietojen valossa

- asukkaita 9 489 (31.12.2020)
- vuonna 2020 syntyi 60 ja kuoli 141 keuruulaista
- väestötiheys 7,54 as./km² (31.12.2020)
- Keuruun väestöstä 65 vuotta täyttäneitä on 34%
- vuonna 2030 Keuruulla on 75 vuotta täyttäneitä noin 500 enemmän kuin nyt (1430->1950)
- Keuruun kokonaispinta-ala on 1 430,57 km², josta sisävesiä noin 172,60 km²
- Taajamissa asuvien osuus on 70,7%
- väestöllisesti suurin ikäryhmä on 70-74 vuotiaat, joita 920
- keuruulaisista 65 vuotta täyttäneistä täyttä kansaneläkettä saa 1,2%
- työ- ja kansaneläkkeensaajien keskieläke Keuruulla on noin 1540€/kk
- eläkkeensaajien asumistukea saa noin 8,2% asuntokunnista
- 75 vuotta täyttäneistä 45,7% on yksin asuvia
- 75 vuotta täyttäneistä 92,8% asuu kotona

Suunnitelma vuoteen 2023

Visio

Tämän suunnitelman visio perustuu sosiokulttuuriseen vanhuskäsitykseen, joka korostaa ikääntyneitten yksilöllisyyttä, heterogeenisyyttä ja voimavaroja.

Voimavaralähtöisyydessä kiinnitetään ongelmien ja menetysten sijasta huomiota ikääntyneen pätevyyyteen, osaamiseen ja vahvuuksiin. Vanhuus on aikuisuuden vaihe, johon kuuluvat itsenäisyys ja vastuullisuus.

Visio kuvaa lyhyesti ja ytimekkäästi organisaation tulevaisuuden tahtotilaa. Keuruun visio hyvästä vanhuudesta perustuu elinkaariajatteluun ja yhteisvastuuseen. Hyvä ikääntyminen ja ikäystävällinen kunta perustuvat jokaisen omaehtoiseen varautumiseen, kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen sekä riittäviin oikea-aikaisiin hoitaviin tai kuntouttaviin palveluihin.

Vauvasta vanhuuteen – aktiivista ja turvallista
elämää Keuruulla
Hyvä vanhuus on Keuruun yhteinen asia!

Arvot

Arvot muodostavat toiminnan sisintä ja ohjaavat käytäntöä.

Tarkoituksellinen toimiva arki

Jokaisella on oikeus omaan kotiin, kodinomaiseen asumiseen ja omaan ainutlaatuihin elämään. Tarkoituksellisen, toimivan arjen vastakohtana on laitospaikkaisuus, rutiinit, suorituskeskeisyys ja toiminnan kohteena oleminen.

Mielekäs tekeminen, onnistumisen kokemukset ja omaa elämää koskevat valinnat kantavat sisällään tarkoituksellisen arjen sydämen.

Yhdessä oleminen ja myönteisen palautteen saaminen vahvistavat ikääntyvän kokemusta omasta arvosta, elämän mielekkyydestä ja tarkoituksellisuudesta.

Osallisuus ja ikäihmisen ääni

Kaikilla yhteiskunnan jäsenillä on perustuslaillinen ja ihmisoikeuksiin perustuva oikeus tasa-arvoon eli kaikkien ihmisten yhtäläiseen arvoon yksilöinä ja yhteiskunnan jäseninä. Yhteiskunnan ja yhteisön kehittyneisyys näkyy siinä kuinka tasapuolisesti tila ja ääni jaettu yhteisön jäsenten kesken.

Kunnassa tulee edistää kaikin tavoin niitä foorumeita, jotka edistävät ikäihmisten mahdollisuutta tulla kuulluksi ja olla aloitteellinen itseään koskevissa asioissa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisen ja toteuttamisen lähtökohtana tulee aina ensisijaisesti olla asiakkaan palvelutarve sekä hänen omien voimavarojen vahvistaminen ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen. Ihmislähtöisyys on sitä, että ihminen todella kokee tullessaan autetuksi palvelua saatuaan.

Asiakasta koskevien päätösten tulee perustua aina hänen tuntemiseensa, laaja-alaiseen tietoon ja sydämen sivistykseen. Päätöksiä ei voi tehdä äänestämällä tai arpaa heittämällä, vaan niillä tulee olla perusteet.

Kohtaaminen

Kohtaamisissa, vuorovaikutustilanteissa, jätämme toisiimme aina jäljen. Millaisen jäljen haluamme itsestämme jättää? Kanssaihmisinä, viranomaisina, päättäjinä?

Ihmisen arvo ja ainutlaatuisuus eivät ole vain sanoja, vaan ne tulevat oikeasti näkyviksi jokaisessa teossa, valinnassa ja päätöksessä. Kohtaamisen kauneus ja karuus riippuvat siitä, miten osaamme kohdata iäkkään kuntalaisen, vanhuksen. Kenelläkään ei ole oikeutta ottaa toiselta ihmiseltä pois hänen oikeuttaan ja mahdollisuuksiaan elää ainutkertaista elämäänsä mahdollisimman merkityksellisenä loppuun saakka.

Jokaisella on oikeus tulla huomatuksi ja kohdatuksi omana, ainutlaatuisena itsenään. Hoito ja huolenpitotilanteissa kohtaaminen konkretisoituu usein kosketuksessa. Mitä hoitajan kädet viestivät? Hyväksymistä, välittämistä, kunnioitusta, turvallisuutta? Loukata tai satuttaa ne eivät saa!

Kaveria ei jätetä

Talvi- ja jatkosodan raskaissa oloissa suomalaisten sotilaiden yhteishenki ja yhteisvastuu tiivistyivät periaatteessa ”kaveria ei jätetä”. Ystävää ei hylätä hädänkään hetkellä. Kansalaisista huolehtiminen ja lähimmäisten auttaminen ovat sotien jälkeisen kehityksemme perusta. ”Kaveria ei jätetä” on suomalaisuuden ydintä. Keuruun suunnitelma ikäihmisten tukemiseksi perustuu siihen lähtökohtaan, että ikääntyneet kuntalaiset ovat tärkeä, arvokas voimavaramme, joista pidämme yhteisvastuullisesti huolta myös toimintakyvyn ja terveyden alentuessa.

Ikääntyvien omat näkemykset

Tätä suunnitelmaa valmisteltaessa haluttiin ikääntyvät itsensä ja myös muiden tahojen osallistuvan ja vaikuttavan suunnitelman sisältöön ja painotuksiin. Koronapandemian vuoksi kokoontumisia ja kuulemistilaisuuksia ei voitu järjestää, joten osallisuus toteutettiin Webropol kyselynä. Kyselyyn oli mahdollista vastata myös paperilomakkeella Keuruun ja Haapamäen kirjastoissa. Kyselyyn oli avoin vastausmahdollisuus kaikilla halukkailla. Kaikkiaan vastauksia tuli 148 kappaletta. Suurimmat vastaajaryhmät olivat:

- 65 vuotta täyttäneet keuruulaiset
- 65 vuotta täyttäneen keuruulaisen läheiset
- Keuruun vanhuspalvelujen työntekijät

Vastaajina oli myös

- alle 65-vuotiaita keuruulaisia eläytyen yli 65-vuotiaan keuruulaisen asemaan
- Keuruun kaupungin luottamushenkilöitä
- keuruulaisia yrittäjiä
- keuruulaisia yksityisen sosiaali- ja/tai terveyspalveluita tuottavan yrityksen työntekijöitä tai yrittäjiä
- Keski-Suomen Seututerveyskeskuksen työntekijöitä
- yhdistys- tai järjestötoimijoita, vapaaehtoistyöntekijöitä

Kysymykseen, mitkä asiat tai palvelut ovat merkityksellisiä, jotta itsenäisesti pärjäävän ikääntyvän yli 65-vuotiaan arki on mahdollisimman sujuvaa, 65 vuotta täyttäneiden vastaajien mukaan tärkeimmät asiat ovat:

- Hyvät terveyspalvelut ja nopea hoitoon pääsy tarvittaessa
- Tieto siitä, mistä apua järjestyy tarvittaessa
- Hyvät välit läheisiin, ystäviin ja naapureihin
- Usein käytetyt, tarvittavat palvelut helposti saavutettavissa
- Harrastukset ja mielekäs tekeminen
- Elämäntilanteeseen sopiva asunto ja asuinpaikka
- Kirjastopalvelut
- Turvallinen asuinympäristö
- Turvallinen ja helppo liikkuminen myös kodin ulkopuolella
- Internet-yhteys, välineet, riittävä opastus ja tuki internetin käyttöön
- Mahdollisuus ostaa paikallisilta yrityksiltä ja palveluntarjoajilta kodinhoitoon, pihanhoitoon ja kotitalouden kunnostuksiin liittyvää apua
- Ikäihmisten näkökulman huomioiminen yhteisten asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa
- Paikkakunnan hyvä kulttuuritarjonta: konsertit, tapahtumat ja museot
- Liikuntapaikat ja liikunta

Kysymykseen, jossa pyydettiin vastatessa asettumaan sellaisen kotona asuvan ikääntyvä asemaan, jolla eri syistä johtuva toimintakyvyn aleneminen vaikeuttaa arjessa pärjäämistä. Mitkä asiat tai palvelut ovat

merkityksellisiä, jotta arki on tässä tilanteessa mahdollisimman sujuvaa? 65 vuotta täyttäneet listasivat tärkeimmiksi asioiksi:

- Tieto, mistä saan apua tarvittaessa
- Usein käytetyt, tarvittavat palvelut helposti saavutettavissa
- Kykenen ylläpitämään suhteita läheisiini ja ystäviini
- Saan käyttää valinnanvapautta, niin että voin itse päättää palveluntuottajan minulle myönnettyissä palveluissa
- Palvelutarpeeni selvitetään yhdessä sosiaali- ja/tai terveydenhuollon ammattilaisen kanssa
- Elämäntilanteeseen sopiva asunto ja asuinpaikka
- Mahdollisuus monipuoliseen ruokailuun päivittäin
- Saan käyttööni tarvittavat apuvälineet
- Pääsen helposti kuntoutustarpeen arviointiin ja saan kuntoutusta
- Mahdollisuus liikkua helposti ja turvallisesti myös kodin ulkopuolella
- Asuinympäristön turvallisuus
- Terveystieteidenhuollossa otetaan huomioon hoito- ja lääkekokonaisuuteni, ja niitä arvioidaan säännöllisesti
- Mahdollisuus osallistua edelleen minulle tärkeisiin tapahtumiin ja harrastuksiin
- Taloudellinen mahdollisuus ostaa apua kotona pärjäämiseen
- Saan tukea jäljellä olevien voimavarojeni käyttöön
- Minulla on kaikki sosiaali- ja terveyspalveluni kattava asiakassuunnitelma, jonka laatimisessa olen tullut kuulluksi

Kysymykseen, jossa pyydettiin vastatessa asettumaan sellaisen ikääntyvän asemaan, jonka toimintakyky on siinä määrin alentunut, että hän tarvitsee toisen henkilön apua runsaasti päivittäisissä toimissaan (esim. peseytymisessä, pukeutumisessa, ruokailussa, WC-käynneissä, lääkkeiden ottamisessa). Haluan, että avun, hoidon ja huolenpitiäni toteutuu, 65 vuotta täyttäneet itse vastasivat:

- kotihoitona 71 %
- asumispalveluyksikössä 29 %

ja jos kotihoitona, niin mieluummin

- kotiin tuotavina palveluina 88 %
- omaishoitona 12 %

65 vuotta täyttäneet vastaajat lähettivät suunnitelman laatijoille lisäksi mm seuraavia terveisiä:

- Meidän tulevien ikäihmisten asumista tulisi tukea paljon enemmän. Ei se voi olla niin, että suoraan kotoa joutuu vanhainkotiin. Olisi mahtavaa saada asua tuetusti mahdollisimman pitkään niin että apu on tarvittaessa saatavilla.
- TK:N TOIMINTA SELKEÄKSI JA SIITÄ TIEDOTUS MYÖS !
- OTTAKAA IKÄIHMISET IHMISINÄ EI VÄLTÄMÄTTÖMÄNÄ PAHANA. PALVELUT IHMISLÄHEISEMMIKSI. ENNAKKOLUULOTTOMASTI
- "Suunnittelijat menkään oikeasti vanhuksen asemaan. Terveyspalvelut täytyy paremmin tuoda vanhuksen tietoon. Oma neuvolaihminen, johon ottaa yhteyttä."

Hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistäminen

Tämän päivän eläkkeelle jäävät henkilöt ovat jo nyt hyväkuntoisempia ja tulevaisuudessa yhä suurempi voimavara yhteiskunnassa ja toisaalta myös koko ajan merkittävämpi ryhmä taloudellisesti ja yhteiskunnallisena vaikuttajana. Huomattavaa on myös, että ns. hopeatalous on kasvussa ja siten eläkeikäisten, jotka saavat työeläkkeitä ja joilla on varallisuutta, määrä kuluttajina lisääntyy.

Toimintakykyä ja hyvää elämänlaatua eläkeikäisellä väestöllä pitää yllä mahdollisuus osallistua mahdollisimman pitkään yhdenvertaisesti yhteiskunnan toimintaan, hoitaa omia asioitaan, kehittää itseään, tavata ystäviään ja nauttia kulttuurista.

Väestötasolla tiedetään yksinasumisen ja etenkin yksinäisyyden lisäävän palvelujen käyttöä. Juuri leskeytyneet kuuluvat myös tähän ryhmään. Uniongelmat, päihde- ja muut riippuvuudet, muistisairaudet, vajaaravitsemus, masennus, heikentynyt liikkumiskyky kuten myös omaishoitajana toimiminen voivat vähentää mahdollisuutta osallistua samoin kuin ennen. Riskiryhmien kartoittaminen on vanhuspalvelulaissa kohdennettu kuntien työksi.

Erityisesti etenevät muistisairaudet ovat merkittävä kansanterveydellinen ja taloudellinen haaste, johon varautumista ja ennaltaehkäisyä voidaan parantaa. Aivoterveyttä on tarpeen edistää elämän kaikissa vaiheissa.

Kehittämistavoite suunnittelukaudella	Vastuutaho
Kahvia ja kohtaamisia tilaisuuksia jatketaan vakiintuneilla käytänteillä, kuukauden joka kolmas perjantai Selvitetään Iloa arkeen –pysäkki toiminnan käynnistäminen	Kumppanuuspöytä Vanhusneuvosto
Esteettömät ja saavutettavat kirjastopalvelut: Kirjaston ikäihmisille suunnattua kirjallisuus- ja lukemisen edistämistoimintaa jatketaan ja kehitetään edelleen (kotikirjastopalvelut, Celia-kirjasto, vierailut päiväkeskuksissa ja osastoilla)	Kirjasto
Aktiivinen kotiseutu- ja muistelutyö ja sen tallennus Keuruun Veräjä-kotiseutusivuston ylläpito ja hyödyntäminen erilaisissa tapahtumissa ja kursseilla	Kirjasto, Keuruun museo, kansalaisopisto
Ohjattua liikuntaa ja muita toimintakykyä ylläpitäviä harrastuksia tarjotaan keskustaaajaman lisäksi eri kylillä. Uutena toimintona käynnistetään Varaudu vanhenemiseen – kurseja eläkkeelle siirtyville.	Kansalaisopisto
Ikääntyneiden fyysisten kuntoutusmahdollisuuksien kehittäminen vastaamaan suosituksia Liikuntamahdollisuuksien kartoittaminen palvelutarpeen arvioinnissa ja kannustaminen liikuntaan, liikuntaneuvonta Lihaskuntoharjoittelun järjestäminen 2xvko (suositusten mukainen) Kävelykaveri ja vertaisohjaajien koulutusten jatkaminen Matalankynnyksen liikuntaryhmät, joissa huomioidaan myös alkavat muistisairaudet Hyödynnetään tehokkaasti uimahalli, jumppahalli, seniorikuntosalit ja hinnat pidetään edullisina Kotivoimistelun edistäminen digitaalisesti ja paperisin jumppaohjein	Voimatiimi Fysioterapeutit Kansalaisopisto Liikuntapalvelut Järjestöt
Kaatumistapaturmien tavoitteellinen ennaltaehkäisy Pysy pystyssä –teemapäivien jatkaminen Hiekkoitusmurskan jakaminen Rollaattorirsia tapahtumien jatkaminen	Voimatiimi Seniorikuntosalit Tilapalvelu Tekniset palvelut

Kehittämistavoite suunnittelukaudella	Vastuutaho
Kevytyrittäjyyteen valmentavia kursseja eläkkeelle siirtyneille / siirtyville	KeuLink Keuruun yrittäjät ry
Liikkumisen tuen palvelut Kimppataksi-palvelun käynnistäminen	Vanhuspalvelut Taksiyrittäjät
Jalkautuva palveluohjaus: Vanhusten viikolla & toripäivänä kesällä voimatiimin jalkautuminen markettien auloihin ja torille Kotiutustilanteissa kotiutushoitajien yhteystietojen aktiivinen jakaminen Senioripuhelin tutuksi	Voimatiimi
Tapahtumapäivät Lehtiniemessä yhteistyössä vapaaehtoisten ja yhdistysten kanssa	Vanhuspalvelut Vanhusneuvosto
Tiedon lisääminen verkossa /seniorisivut/osana digikehitystä	Vanhuspalvelut Seututerveyskeskus Yhteistyö oppilaitosten kanssa
Seniorineuvolatoiminta kiinteäksi osana vanhuspalveluita yhteistyössä Seututerveyskeskuksen ja vanhuspalveluiden voimatiimin kanssa MynNavigon (hyvinvointitarkastus 65+) hyödyntäminen systemaattisesti seniorineuvolatoiminnassa	Voimatiimi Seututerveyskeskus
FINGER –toimintamallin jalkauttaminen Keuruulle	Voimatiimi ja Seututerveyskeskus
Omaishoitajien vertaistuelliset ryhmät 2xvuosi Muistiasiakas omaishoitajien HEHKO-käynnit säännöllisiä ja vakiintuneita	Palveluohjaus, seurakunta, järjestöt Muistikoordinaattori
Sairaalahoidossa käytössä olevien mittareiden hyödyntäminen riskiryhmien kartoittamisessa Yhteistyökuvioiden ja viestinnän tehostaminen organisaatioiden välillä	Seututerveyskeskus Vanhuspalvelut
Omahoitajuuden kehittäminen	Seututerveyskeskus
Varhainen puuttuminen päihteiden haitalliseen käyttöön	Koko palvelujärjestelmä
Säännölliset palvelurakennetyöryhmät Palvelurakenteiden yhtenäinen tarkastelu ja kehittäminen	Sosiaali- ja terveysterveyst

Vapaaehtoistyön aseman vakiinnuttaminen

Eläkeikäisen väestön määrä kasvaa koko ajan. Eläkkeellä voidaan olla jopa 40 vuotta. Varsinkin nuoret, 65–79-vuotiaat, eläkeläiset ovat merkittävä voimavara yhteiskunnalle. Vapaaehtoistoiminta on yksi mahdollisuus kokea ja edistää osallisuutta ja sillä on erittäin suuri merkitys iäkkäiden terveyden ja hyvinvoinnin tukemisessa. Vapaaehtoistoiminta tarjoaa mielekkäitä rooleja ja merkityksellistä sisältöä elämään ja myös mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen. Vapaaehtoistoimintaan motivoi mahdollisuus tukea muiden hyvinvointia ja terveyttä, mutta samalla se myös vahvistaa vapaaehtoisen omaa hyvinvointia.

Iäkkäiden parissa vapaaehtoisia tarvitaan erityisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen, kuten liikuntaryhmien, ulkoiluporukoiden tai muiden harrastusryhmien vetäjiksi tai digivälineiden ja -palveluiden neuvonnassa. Vapaaehtoisten tukea tarvitsevat ne iäkkäät ihmiset, jotka eivät kykene tai uskaltaudu lähtemään kotoa, jolloin riskinä on syrjäytyminen ja eristyminen. Vapaaehtoisia tarvitaan siis myös kertomaan olemassa olevista palveluista, saattamaan ihmistä palveluihin, neuvomaan liikennevälineiden käytössä sekä ohjaamaan toiminnan piiriin.

Kehittämistavoite suunnittelukaudella	Vastuutaho
Lahjoita lukuhetki - toiminta Vapaaehtoisten rekrytointi ja kouluttaminen, toiminnan vakiinnuttaminen	Kirjasto
Kaupungin hallinnassa olevien kokoontumistilojen tarjoaminen järjestötoimijoille	Vanhuspalvelut Vapaa-ajan palvelut
Esiintyvien ryhmien tilaisuudet vanhustenhuollon yksiköissä ja virkistystoimintaan liittyviä työpajoja. Lehtiniemen aulagalleria	Kansalaisopiston ryhmät ja Kulttuuripalvelut Museo
Vapaaehtoisten huomioiminen	Vanhuspalvelut Vapaa-ajan palvelut
Muistikaveri Hykari – hyvinvointikaveri Vapaaehtoisten kouluttaminen Ulkoilu, liikunta, käsityöt, kulttuuritoiminta	Vanhuspalvelut yhteistyössä yhdistyksen kanssa

Digitalisaatio ja uudet teknologiat hyvinvointia lisäämään

Digitalisaatio ja uudet teknologiat luovat uudenlaisia mahdollisuuksia sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen että vaihtoehtoja palveluiden toteuttamiseen. Teknologian, tekoälyn ja robotiikan toimiviksi osoitettujen ratkaisujen hyödyntäminen voi parantaa iäkkäiden ihmisten hyvinvointia sekä tehostaa palvelujärjestelmän toimintaa. Teknologia voi myös auttaa ihmisiä elämään terveellisemmin, saamaan tukea sairautsiensa hoitoon sekä asumaan itsenäisesti ja turvallisesti kodeissaan. Myös perinteisten, kotona asumista, liikkumista ja toimintakykyä edistävien apuvälineiden, kuten rollaattorit, sähköpyörätuolit tai kuulokojeet, tekniikka kehittyä edelleen tuoden apuvälineisiin uusia ominaisuuksia.

Teknologian tarjoamat mahdollisuudet voivat antaa ammattilaisille uusia tapoja tarjota parempaa palvelua ja hoitoa sekä hyvin toimiessaan saattavat vapauttaa ammattilaisten aikaa ihmisten kohtaamiseen. Digitalisaation ja teknologian hyödyntämiseen liittyy kuitenkin käytettävyys-, osaamis- ja tietoturvakysymyksiä, etenkin iäkkäillä henkilöillä. Jotta teknologiaa voidaan hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla iäkkäiden ihmisten hyväksi, tulee sen käytöstä tehdä strategiset linjaukset. Teknologian mahdollisuudet vastata iäkkäiden asiakkaiden palvelutarpeisiin tulisi aina selvittää palvelutarpeiden arvioinnin yhteydessä. Jos asiakkaiden tarpeisiin vastaavaa teknologiaa ei ole tarjolla, arvioidaan perinteisten palvelujen tarve. Lisäksi tarvitaan osaamista teknologisten ratkaisujen kustannushyötyjen arvioimiseen. Uutta teknologiaa käyttöönotettaessa on toimintaprosesseja kehitettävä samanaikaisesti.

Kehittämistavoite suunnittelukaudella	Vastuutaho
Ikäihmisten kouluttaminen digilaitteiden käyttöön Vapaaehtoisten vertaistukiohjaajien, tutoreiden löytäminen ja kouluttaminen ikäihmisten ohjaamiseen	Kansalaisopisto Kirjasto Vanhuspalvelut Jyväskylän kesäyliopiston Geronet-hanke
Etäkäynnit ja etäkuntoutus kotihoidossa Pilotoidaan etäkäyntejä Keski-Suomen SOTE rakennehankkeessa	Vanhuspalvelut
Lääkäreiden etävastaanotot seututerveyskeskuksessa Etäpalveluiden sujuva käyttö myös ikääntyneen väestön keskuudessa	Seututerveyskeskus
Vuorovaikutteiset hyvinvointia edistävät etäyhteystapaamiset mm. ikääntyneiden päihteiden käytöstä, mielenterveydestä, ravitsemuksesta jne. Päiväkeskuksessa Yeti-tabletilla mahdollisuus etäyhteydellä pitää mm. aikuisneuvolan/kantatiimin jne. kanssa ryhmämuotoisia psykoedukatiivisia hyvinvoinnin edistämistuokioita	Päiväkeskus/Seututk
Virtuaalisotekeskus Toiminnan kehittäminen Keski-Suomen sairaanhoitopiirin alueella	KSSH, seututk, vanhuspalvelut Tulevaisuuden SOTE-keskus hanke
Lääkkeiden annosjakelun lisääminen	Vanhuspalvelut Apteekit
MyNavigo digitaalinen hyvinvointiarviointi 65+ markkinointi palveluntuottajille, systemaattinen käyttöönotto seniorineuvolatoiminnassa	Vanhuspalvelut/seututk
Seniorisivut netissä Etäkonsertit/esitykset	Vanhuspalvelut Vapaa-ajan palvelut

Asuminen ja asuinympäristöt ovat ikäystävälliset

Kotona asumisen edistämisessä asuinolojen ja asuinympäristöjen ikäystävällisyydellä eli ikääntyvän väestön tarpeiden huomioon ottamisella on suuri merkitys. Suurin osa iäkkäistä asuu ja haluaa asua kotona. Keuruun suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi lähtee tavoitteesta, että vuonna 2025 yli 93% keuruulaisista 75 vuotta täyttäneistä asuu omassa kodissaan.

Koti tarkoittaa turvallisuutta, rauhallisuutta, menneisyyden muistoja ja tulevaisuuden suunnitelmia, se on paikka, jossa ihminen kokee olevansa oma itsensä ja jossa hän voi tehdä itselleen tärkeitä asioita.

Asuinympäristön fyysinen esteettömyys on edellytys arjen toimille ja osallistumiselle. Vanhojen kerrostalojen suurin haaste on hissien puute ja osassa hissien pieni koko. Pientaloissa on ongelmia esteettömyydessä ja turvallisuudessa sekä kiinteistöhuollon tehtävissä, kuten lämmityksessä. Asuinympäristöissä liikkumisesteiden poistaminen sekä kävelyreittien ja levähdys- ja kohtaamispaikkojen lisääminen edistävät liikkumista ja parantavat sosiaalista turvallisuutta.

Asunnon ja asuinolojen toimivuuden ja turvallisuuden arviointi hyvissä ajoin ennen vanhuusvuosia tukee kotona asumista ja itsenäistä elämistä sekä pienentää riskejä esimerkiksi tapaturmiin. Yksilölliset tarpeet ja elämäntilanne vaikuttavat merkittävästi siihen, mikä on kullekin sopiva asumisratkaisu, eikä ikä ole itsessään ratkaiseva tekijä. Keskeistä on asumisen tarpeiden muutosten ennakoiminen riittävän ajoissa ja näihin tarpeisiin varautuminen esimerkiksi asunnon muutostöillä tai muuttamalla ajoissa sopivaan asuntoon. Kun arkitoimet sujuvat, tarvitaan säännöllisiä palveluja vähemmän. Siten myös kunnan kannalta on suuri merkitys sillä, että ikääntyneen väestön asumisolot ovat hyvät.

Ikäystävällisessä kunnassa on ikääntyneelle väestölle erilaisia asumisen vaihtoehtoja sekä esteettömiä ja turvallisia asuinympäristöjä, erityisesti huomioiden muistisairaiden tarpeet. Lisäksi ovat riittävät ja kohtuuhintaiset liikenne- ja kuljetuspalvelut, jotka mahdollistavat asioinnin, palveluihin pääsyn ja osallistumisen tapahtumiin.

Keuruulla on tällä hetkellä tarve 30-40 kohtuuhintaiselle esteettömälle keskusta-asunnolle. Joukko- ja asiointiliikenteelle on kasvava tarve ja kysyntä.

Tämän suunnittelukauden keskeisimmät kehittämistavoitteet ovat

Kehittämistavoite suunnittelukaudella	Vastuutaho
Seniorikerrostalon rakentaminen Keuruun keskustaan - 30-40 asuntoa	Keuruun Vuokra-asunnot liikelaitos selvittää rahoittamisen ja toteuttamisen vaihtoehdot yhteistyössä kaupungin muiden hallintokuntien ja asuntotuotannon toimijoiden kanssa
Vanhustyön keskusliiton Keski-Suomen korjausneuvojan ja ARAN avustusten tunnetuksi tekeminen	Vanhuspalvelut Kumppanuuspöytä Kahvia ja kohtaamisia-tilaisuudet
Hissirakentamisen tuki - jälkiasennushissiratkaisujen etsiminen yhteistyössä taloyhtiöiden kanssa	Keuruun kaupungin rakennusvalvonta ja tekninen toimi Keuruun Vuokra-asunnot liikelaitos omien kiinteistöjen osalta

Kehittämistavoite suunnittelukaudella	Vastuutaho
Joukko- ja asiointiliikenteen edelleen kehittäminen - Puikkarille lisäpäivä - kutsutaksiliikenteen edelleen kehittäminen	Kuljetussuunnittelija yhteistyössä joukkoliikennetoimikunnan ja vanhus- ja vammaispalvelujen kanssa
Metsätähden ja Lehtiniemen yhteistilojen käyttö ja hyödyntäminen kuntalaisten olohuoneena	Vanhusneuvosto Vanhuspalvelut
Sisällytetään asuinolojen arviointi osaksi toimintakyvyn ja palvelutarpeen arviointia sekä varmistetaan asukkaan selviytyminen asuinympäristössään tarvittaessa asunnon muutostöillä.	Palveluohjaus

Palvelut toteutetaan sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävällä tavalla

Palvelujen toteuttamista ohjaa asiakaslähtöinen ajattelu. Asiakaslähtöisyys tarkoittaa sitä, että hoito ja palvelut ovat iäkkään asiakkaan ja potilaan tarpeita vastaavia, helppokäyttöisiä, lähellä olevia ja kestävä hoito- ja palvelusuhdetta tukevia. Asiakaslähtöisyyden toteuttamisessa tarvitaan erilaisten näkökulmien yhteensovittamista erityisesti iäkkäille palveluja suunniteltaessa ja toteutettaessa. Hoidon toteuttamisen näkökulmasta tärkeitä periaatteita ovat yksilöllisyys, jatkuvuus, turvallisuus, luottamus, kohtaaminen ja henkilöstön ammattitaito.

Asiakaslähtöisyyteen liittyy myös iäkkään asiakkaan omaisten ja läheisten huomioiminen. Erityisesti omaishoitajat tarvitsevat tukea ja tietoa työnsä tueksi ja tasaveroista kohtaamista. Tiedonkulun parantaminen ja omaisten huomioiminen palvelujen toteutuksessa edellyttää sujuvaa yhteistyötä henkilöstön kanssa. Teknologia mahdollistaa yhteydenpidon omaisten kanssa, myös etäomaisten. Omaiset hyötyvät siitä, jos palvelujen henkilöstö on helposti tavoitettavissa ja henkilöstö hyötyy myös valmennuksesta omaisten kohtaamiseen.

Asiakaslähtöisyys tarkoittaa sitä, että iäkkään henkilön on myös oltava aidosti osallinen ja hänen mielipidettään on kuultava palvelun toteutuksessa. Palvelua iäkkäälle toteuttaessa erityistä huomiota kiinnitetään asiakkaan toimintakyvyn ylläpysymiseen ja kuntoutumiseen sekä turvalliseen lääkehoitoon.

Kehittämistavoite suunnittelukaudella	Vastuutaho
Tiedolla johtaminen Hyödynnetään kaikin tavoin RAI toimintakykymittarin tuottamaa tietoa palvelujen järjestämisessä, tuottamisessa ja kehittämisessä	Vanhuspalvelut
Asukasturvallisuuden varmistaminen kirjaamisen kehittämisellä, pois paperiraporteista, tiedon jatkumisen varmistaminen Mukana maakunnallisessa kirjaamisryhmässä ja Asterprojektissa, kirjaamiskoulutusta henkilöstölle	Vanhuspalvelut
Saumaton moniammatillinen yhteistyö ikääntyneen siirtyessä yksiköiden välillä Yhteinen palvelurakennetyö kohti yhteistä sotea	Vanhuspalvelut, seututk, sosiaalityö, esh
Virallinen kuntoutusosasto/ kuntoutuspaikat kohdennetusti Tarhialasta 6 paikkaa kuntoutus- ja tilapäishoitokäyttöön Seiponrannan kuntoa kotiin jaksojen kehittäminen	Vanhuspalvelut
Lääkkeiden koneelliseen annosjakeluun siirtyminen ja asumispalveluissa kotihoidossa soveltuvin osin Soveltuvat asiakkaat ovat siirtyneet koneelliseen annosjakeluun vuoden 2021 loppuun mennessä	Tehostettu palveluasuminen Kotihoito
Moniammatillisten kuntouttavien arviointijaksojen vakiinnuttaminen Asiakkaiden löytämisen tehostaminen erityisesti yhteistyössä terveyskeskuksen kanssa	Kotihoitopäällikkö Seututerveyskeskus
Turvallisten kotiutumisten varmistaminen Yhteistyössä Keuruun sairaalan kanssa kotiutumisten suunnittelu: - sujuva tiedonkulku - asiakkaan neuvonta - asioiden suunnittelu yhdessä - VIP-asiakkaiden tunnistaminen	Kotihoitopäällikkö Seututerveyskeskus Kotiutushoitajat
Suun terveydenhuollon jalkautuminen ikääntyneiden palveluihin Suuhygienistin ohjaavat käynnit asumisyksiköissä ja päiväkeskuksessa	Seututerveyskeskus

Kehittämistavoite suunnittelukaudella	Vastuutaho
Perussairauksien hoitaminen varhaisessa vaiheessa Perussairauksien hoitotasapaino Hoidon saatavuuden parantaminen, moniammatillinen tiimityömalli	Seututerveyskeskus
Lähipalvelujen varmistaminen ja monituottajamallin kehittäminen Yksityisen palvelutuotannon ja kolmannen sektorin nykyistä laajempi hyödyntäminen	Vanhuspalvelut KeuLink Palveluntuottajat
Perhehoidon kehittäminen ja lisääminen	Vanhuspalvelut Vammaispalvelut Keski-Suomen perhehoidon koordinaattori

Asiakas- ja palveluohjaus

Asiakas- ja palveluohjauksen tavoitteena on tehdä läpinäkyväksi a) järjestöjen toiminnot, kunnan muiden sektoreiden tuottamat palvelut ja myöntämät tuet, sosiaali- ja terveydenhuollon tuet ja palvelut ja yksityisten yritysten yksityisten ja palveluntuottajien palvelut, jotka ovat ko. alueella saatavissa, b) myöntämisperusteet, joilla julkista sosiaali- ja terveydenhuollon palvelua voidaan saada sekä c) varmistaa ja seurata myönnetyn palvelun toteutumista.

Asiakas- ja palveluohjauksella on myös tärkeä rooli hyvinvointia ja terveyttä edistävässä neuvontatyössä, jossa asiakkaita ohjataan kunnan ja järjestöjen ja muun vapaaehtoistoiminnan piiriin. Asiakkaiden palvelutarpeiden selvittämistä ohjaavat sekä vanhuspalvelulaki (980/2012) että sosiaalihuoltolaki (1301/2014). Osana vanhuspalvelulain uudistusta kansallisen palvelutarpeen arvioinnin menetelmäksi on säädetty RAI-arviointijärjestelmä.

Kehittämistavoite suunnittelukaudella	Vastuutaho
Asiakas- ja palveluohjausta, seniorineuvolatoimintaa ja monialaista kuntoutusta kehitetään edelleen	Voimatiimi yhteistyössä seututerveyskeskuksen kanssa
Senioripuhelimen vakiinnuttaminen	Vanhuspalvelut
MyNaviGon, hyvinvointitarkastus 65+, entistä laajempi käyttöönotto ja sen tuottaman tiedon hyödyntäminen	Vanhuspalvelut
RAI-toimintakykymittariston hyödyntäminen palvelutarpeen arvioinnissa ja tulosten käyttöönotto maakunnallisen mallin mukaisesti	Vanhuspalvelut
Palvelutarpeen arvioinnin ja voimavarakartoituksen päivittäminen	Voimatiimi, vanhuspalvelut

Osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön turvaaminen

Sosiaali- ja terveystalouden johtamisen laadun ja johtamisosaamisen kehittäminen ja seuraaminen on jatkuvaa toimintaa, erityisesti henkilöstön saatavuuden ja ikäihmisten parissa tehtävän työn houkuttelevuuden lisäämiseksi. Lähijohtajien johtamisosaaminen lähellä henkilöstöä ja iäkkäitä asiakkaita on merkityksellistä. Osaamisen lisäksi on huolehdittava siitä, että lähijohtajia on riittävästi, jotta heillä on mahdollisuus tehdä lähijohtamistyötä. Lähijohtajana toimivalta edellytetään riittävää henkilöstönsä työn ja sen kehittämistarpeiden tuntemusta sekä riittävää koulutusta. Ylemmän johdon tuki on tärkeää lähijohtajan työssä onnistumiselle.

Lähijohtamisen tehtävänä on varmistaa toimintayksiköihin iäkkäiden asiakkaiden oikeudet huomioiva ja asiakasta kunnioittava toimintakulttuuri sekä kuntoutumista edistävän toiminnan toteuttaminen. Työhyvinvoinnin ja työturvallisuuden kehittämiseksi lähiesimiehen tulee varmistaa henkilöstön riittävä määrä ja osaamisen järjestelmällinen kehittäminen. Niin ikään lähijohtamisen haasteena on tunnistaa työntekijöiden hyvinvointia uhkaavia fyysisiä ja psyykkisiä kuormitustekijöitä, joita ovat mm. asiakassuhteisiin liittyvät tekijät, rutiininomaisuus, itsenäisyyden puute, kiire ja työilmapiirin ongelmat.

Henkilöstön hyvinvointi on keskeinen osa ikääntyneiden palveluiden tuottamista. Henkilöstön vaikutusmahdollisuudet omaan työhönsä lisäävät hyvinvointia. Toimintatapojen uudistaminen osana henkilöstön työtehtäviä tarkoittaa henkilöstölle mahdollisuutta osallistua muutosten suunnitteluun, toteuttamiseen ja seurantaan. Näihin on mahdollista liittää myös koulutuksen ja tutkimuksen tuki. Itseohjautuvien moniammatillisten tiimien toiminnasta on hyviä kokemuksia ulkomailta ja jonkin verran myös kotimaasta.

Asiakaslähtöinen ja turvallinen palvelu edellyttää moniammatillista yhteistyötä ja sen johtamisen kehittämistä. Moniammatillisten tiimien lisäksi on varmistettava myös riittävä sairaanhoitajien määrä, erityisesti ajatellen lääkehoidon toteuttamista iäkkäillä asiakkailla. Lisäksi tarvitaan kuntoutushenkilöstön erityisosaamista sekä asiakkaiden toimintakyvyn edistämisessä ja ylläpitämisessä että ikäihmisten palveluissa toimivan henkilöstön tukemisessa.

Kehittämistavoite suunnittelukaudella	Vastuutaho
Osallistavan ja valmentavan johtamisen kehittäminen valmennusta esimiehille ja henkilöstölle	Vanhuspalvelut, HR
Vetovoimainen työpaikka Ammattitaitoisen ja osaavan henkilöstön saatavuuden varmistaminen	Vanhuspalvelut, HR Seututerveyskeskus
VIP tiimi (äkkilähtijä varahenkilöstö) Toiminnan kehittäminen ja vakiinnuttaminen	Vanhuspalvelut
Rekrytoinnin kehittäminen Osallistutaan maakunnalliseen rekrytoinnin kehittämiseen, täytetään vapautuvat työsuhteet ketterästi, tehdään systemaattista yhteistyötä oppilaitosten (Gradia, JAMK) kanssa työelämälähtöisen koulutuksen kehittämiseksi	Vanhuspalvelut, HR
Autonomisen työvuorosuunnittelun hyödyntäminen osana työhyvinvointijohtamista Autonomisen työvuorosuunnittelun käyttöönotto soveltuvissa yksiköissä	Vanhuspalvelut
Henkilöstön sähköinen asiointi Titanian sähköisen asioinnin käyttöönotto, palvelun oma asiointi	Vanhuspalvelut, HR
Osallistavan ja valmentavan johtamisen kehittäminen valmennusta esimiehille ja henkilöstölle	Vanhuspalvelut, HR

Kehittämistavoite suunnittelukaudella	Vastuutaho
Työntekijöiden mentorointimallin käyttöönotto Otetaan käyttöön mentorimalli uusien työntekijöiden perehdyttämisessä.	Vanhuspalvelut, HR
Työhyvinvointisuunnitelma ja digitaalisen työhyvinvointijohtamisen työkalun kehittäminen Systemaattinen työhyvinvointimittari, joka ohjaa työhyvinvoinnin varhaisten riskien tunnistamiseen ja työhyvinvoinnin tulemisen toimintamalliin	Vanhuspalvelut, HR
Ergonomiavastaavatoiminta Koulutetaan yksikköihin ergonomiavastaava, joka toimii ergoniavalmentajana	Vanhuspalvelut
Koulutussuunnitelma täydennyskoulutus toteuttamiseksi ja osaamisen varmistamiseksi	Vanhuspalvelut, HR

Palvelujen laadun varmistaminen

Palveluiden laadun varmistaminen on osa tietojohdantamista ja siihen liittyvän tietopohjan kehittämistä ja käyttöä. Laadun varmistaminen koostuu iäkkäiden asiakkaiden palvelutarpeiden selvittämisestä monipuolisesti sekä palveluiden toteutuksesta asiakassuunnitelmien ja päätösten mukaan. Hoidon ja palvelun laadusta saatu palaute asiakkailta, omaisilta ja henkilöstöltä auttaa löytämään ne laadun osa-alueet, joilla toimitaan jo hyvin ja myös ne alueet, joissa on kehitettävää.

Omavalvonta voidaan jäsentää kolmelle tasolle: ammattihenkilöiden henkilökohtainen itseensä kohdentuva omavalvonta, palvelutuottajien omavalvonta ja järjestämisvastuussa olevien kuntien omavalvonta (järjestämisvastuuseen liittyvä valvonta). Omavalvonnan tavoitteena on, että toimintayksiköissä toteutetaan suunnitelmallista oman toiminnan arviointia ja valvontaa, jolla varmistetaan asiakas- ja potilasturvallisuus ja palveluiden laatu. Omavalvonnalla ehkäistään epäkohtia ja puututaan niihin viiveettä.

Omavalvonta tarkoittaa käytännössä samaa asiaa kuin sosiaalihuollon asiakasturvallisuustyö ja terveydenhuollossa potilasturvallisuustyö. Omavalvonta on välttämätöntä ja ratkaisevaa palveluiden asianmukaisuudelle, laadulle ja turvallisuudelle. Tästä seuraa, että viranomaisvalvonnan ensisijainen tehtävä on edistää ja varmistaa omavalvontaa, koska näin saavutetaan viranomaisvalvonnassa paras ennakoiva vaikuttavuus.

Kehittämistavoite suunnittelukaudella	Vastuutaho
Laatu- ja elämänlaatukselyt säännöllisesti Kehittää menetelmät ja toteuttaa kaksi kertaa suunnittelukaudella	Vanhuspalvelut
ETENE- perusteinen ajattelu, periaatteet tutuiksi yksiköissä, eettisen vanhustyön lisäkoulutus monialaisen yhteistyö, arvokeskustelu, koulutuksen järjestäminen	Vanhuspalvelut, seututk
Henkilökunnan omat laatuarviot laajennettu henkilöstökysely kerran vuodessa	Vanhuspalvelut
Ikääntyneiden osallisuutta tukevien toimintatapojen kehittäminen asumispalveluihin Asukasvastaavan työnkuvan vakiinnuttaminen ja toimintatapojen luominen	Voimatiimi Asukasvastaava
Hoitotyön asiantuntijasairaanhoitajatoiminta vakiinnutetaan: tehtävään kuuluu kotihoidon hoitotyön tuki ja konsultointi, hoitotyön koulutus ja kotihoidon ohjaajan avustaminen hoitotyön laadun ja käytäntöjen kehittämisessä Kotihoidon tiimipalavereissa harjoitellaan säännöllisesti klinisiä hoitotyön taitoja	Kotihoidon esimiehet Kotiutussairaanhoitaja
Rokotekattavuuden tehostaminen kotihoidon asiakkailla Vuosittainen influenssarokotus, sekä muiden rokoteohjelman mukaisten rokotusten lisääminen kotihoidon vuosikelloon	Kotihoidon ohjaaja Kotihoidon sairaanhoitajat
Hoitosuhteen jatkuvuuden kehittäminen kotihoidossa Työsuunnittelu entistä paremmin tukemaan hoitajien vaihtuvuuden vähentämistä	Kotihoidon esimiehet Kotihoidon optimointi
Laadun varmistaminen sosiaali- ja terveystaloudissa Systemaattinen potilaspalautteen kerääminen Sisäinen laadun varmistus Hoitotyön laadun seuranta	Seututk
Kuntouttava toiminta osana sairaalahoitoa ja turvallista kotiutumista Suunnitelmallinen kuntouttaminen	Seututk / vanhuspalvelut

Kehittämistavoite suunnittelukaudella	Vastuutaho
Laadukas palliatiivinen hoito ja saattohoito Saattohoidon laadun ja sujuvuuden kehittäminen Maakunnallinen saattohoidon kehittäminen (osaamiskeskus tulossa) Saumaton alueellinen yhteistyö, potilaslähtöinen henkilöstöresurssointi	Seututk, KSSHP, sosiaalipalvelut
Fiilis-mittari kuukausittain Henkilöstön työhyvinvoinnin seuraaminen	Seututerveyskeskus

Palvelurakennetavoitteet

Palvelurakenne tarkoittaa kunnan järjestämien sosiaali- ja terveyspalvelujen kokonaisuutta, joilla vastataan tietyn väestön palvelutarpeisiin. Ikääntyneiden palveluissa palvelurakenne suhteutetaan 75 vuotta täyttäneeseen väestöön.

Palvelurakenteen indikaattorit	Palvelurakenne Keuruulla 2019	Palvelurakenne tavoite 2023	Palvelurakenne tavoite 2025
Kotona 75-vuotiaista asuu %	92,8% (1273)	93% (1537)	93,5% (1644)
Kotihoidon / palveluasumisen piirissä % 75-vuotiaista asiakkaana	11,5% (158)	12% (198)	12% (211)
Omaishoidon tuen piirissä	4,3% (59)	4,5% (74)	5% (88)
Ympäri vuorokautisessa asumispalvelussa tai hoivahoidossa % 75-vuotiaista	7,2% (99)	7% (116)	6,5% (114)

Palvelurakenteelle asetetut tavoitteet ovat haastavat ja tiukat. Jotta palvelurakennetta voidaan keventää, tarvitaan vahvaa satsausta ennaltaehkäiseviin, toimintakykyä ylläpitäviin ja kuntouttaviin ja kotiin vietäviin palveluihin sekä senioriasumisen vaihtoehtojen lisäämistä ja kehittämistä.

lääkäiden määrä kasvaa, eritoten iäkkäimpien ikäryhmien sisällä. Määrällistä kasvua oleellisempaa kuitenkin se, missä kunnossa ikäännyttään.

Palvelurakenteen tavoitteiden saavuttamista vaikeuttaa se, että huolestuttavan kasvava joukko 60-75 vuotiaita tarvitsee ympärivuorokautista huolenpitoa päihde- ja mielenterveysongelmien vietyä toimintakyvyn pois itsenäisestä pärjäämiseksi. Ikääntyneiden palvelujen rinnalla tulee kehittää voimakkaasti myös työikäisten palveluja.

Omaishoidon tukea vuoden 2019 aikana maksettiin kaikkiaan 116 henkilön hoidosta. Heistä 75 vuotta täyttäneitä oli puolet. Jotta omaishoidon tuen osalta päästään tavoitteeseen, että omaishoidontuen piirissä on 5% 75 vuotta täyttäneistä tulee omaishoidon tuen määrärahaa kasvattaa noin 242.000 euroa.

Omaishoidon tuen tarvittavat resurssit

	Budjetti 2021	Tarve vuonna 2023	Tarve vuonna 2025
Omaishoidon tuen palkkio	632.980€	745.480€	850.480€
Muut kulut (KuEL, työttömyysvakuutus, tapaturmavakuutus)	72.970€	85.380€	97.780€
Yhteensä	705.950€	830.860€	948.260€

Omaishoidon lakisääteiset vapaat ja muut tukitoimet on tuotettu perusturvan palvelujen sisällä.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstömitoituksesta iäkkäiden henkilöiden tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa säädetään laissa. Muutos tuli voimaan 1.10.2020 siirtymäajalla. Aikaisemmin mitoitusta on ohjattu laatusuosituksella.

Henkilöstömitoitus on vähintään 0,7 työntekijää asiakasta kohti. Mitoituksen laskennassa otetaan huomioon vain välitöntä asiakastyötä tekevä henkilöstö.

Mitoitus nousee asteittain. Vuonna 2021 henkilöstömitoitus on vähintään 0,55 työntekijää asiakasta kohti. Vuoden 2022 alusta vähintään 0,6 työntekijää asiakasta kohti.

Siirtymäaika päättyy 1.4.2023, jolloin henkilöstömitoitus vähintään 0,7 työntekijää asiakasta kohti tulee täysimääräisesti voimaan.

Vanhuspalvelulain uudistamisen toisessa vaiheessa vanhuspalvelulakiin ja sosiaalihuoltolakiin lisätään säännökset, joilla parannetaan kotiin annettavien palvelujen saatavuutta ja laatua sekä edistetään kotihoidon henkilöstön riittävyyttä. Tämä tuonee henkilöstömitoituksen myös kotihoitoon.

Vanhuspalveluissa on tällä hetkellä 176 vakanssia. Vanhuspalvelulain vaatimusten täyttämiseksi sekä väestökehityksen tuomaan kasvavaan palvelutarpeeseen vastaamiseksi tarvitaan vuoteen 2023 mennessä vähintään 27 vakanssia lisää. Vakanssien lisäykseen voidaan osittain vastata myös palveluseteli- ja ostopalvelumäärärahaa kasvattamalla.

Vanhuspalvelujen henkilöstömenot vuonna 2021 ovat 8 milj€. , tarvittava henkilöstölisäys kasvattaa henkilöstömenoja noin 1,2 milj€.

	2021	2022	2023
Vanhuspalvelujen henkilöstö	176	194	203
Vanhuspalvelujen henkilöstömenot	8 milj€	8,8 milj€	9,2 milj€

Tarkempi henkilöstösuunnitelma liitteessä 2.

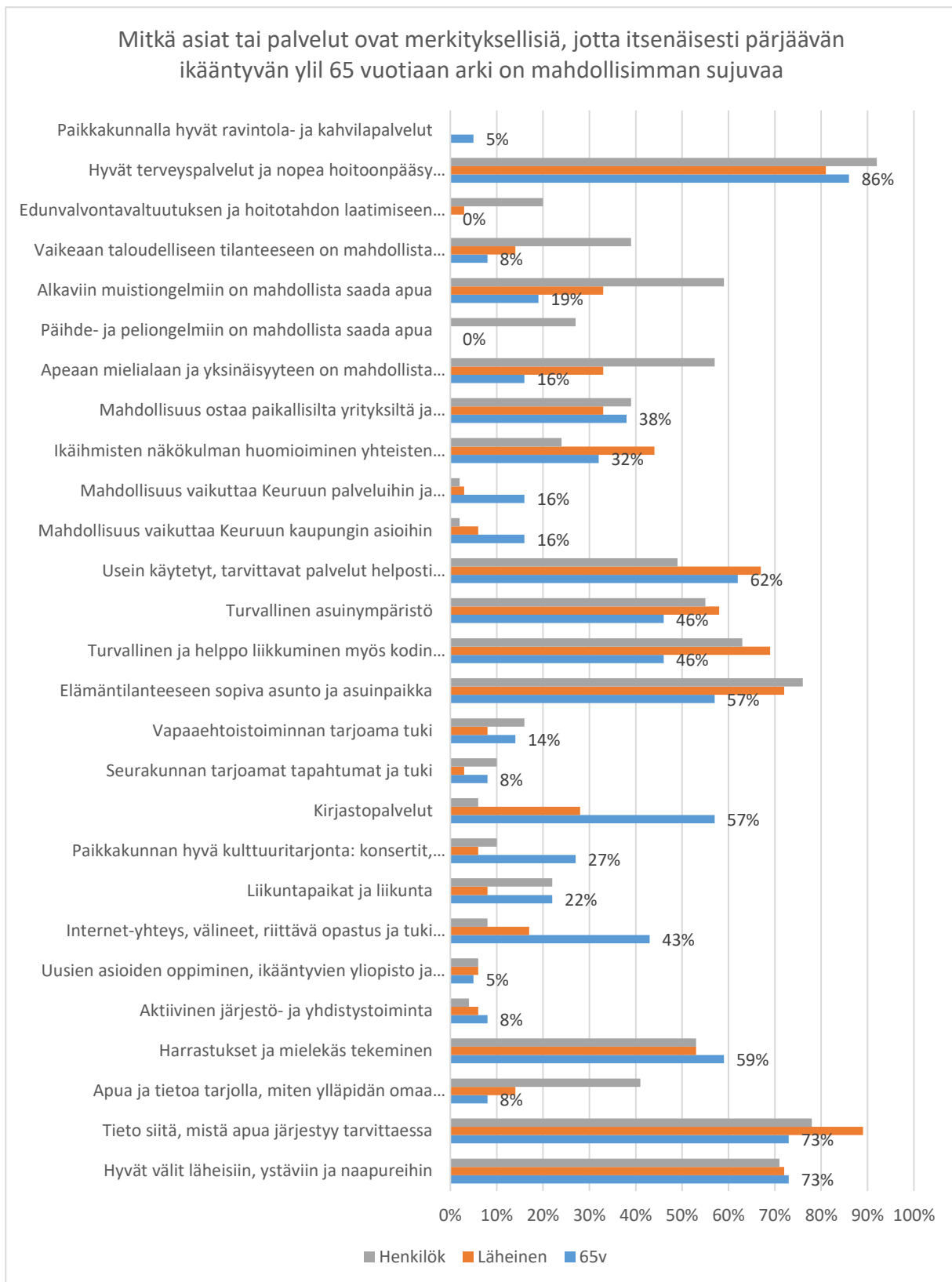
Varautuminen henkilöstön saatavuuteen

Valtakunnallisena ja paikallisena haasteena on sotehenkilöstön riittävyys tulevaisuudessa. Keuruun Vanhuspalvelut tekee aktiivista sidosryhmäyhteistyötä rekrytoinnissa ja työelämälähtöisessä opiskelussa. Vanhuspalvelut ja Keski-Suomen Seututerveyskeskus ovat mukana maakunnallisessa soterekrytoinnin kehittämisessä mukaan lukien työperäinen maahanmuutto. Rekrytoinnissa hyödynnetään sosiaalisen median alustoja ja osallistumme aktiivisesti erilaisiin rekrytointitapahtumiin. Perhepalveluiden ja elinkeinoelämän kehittäminen Keuruulla edistää myös osaltaan sotehenkilöstön saatavuutta mahdollisen muuttoliikkeen myötä. Työelämän opinnollistaminen eri tavoin edistää henkilöstön saatavuutta. Työelämän laatuun panostaminen lisää henkilöstön sitoutumista.

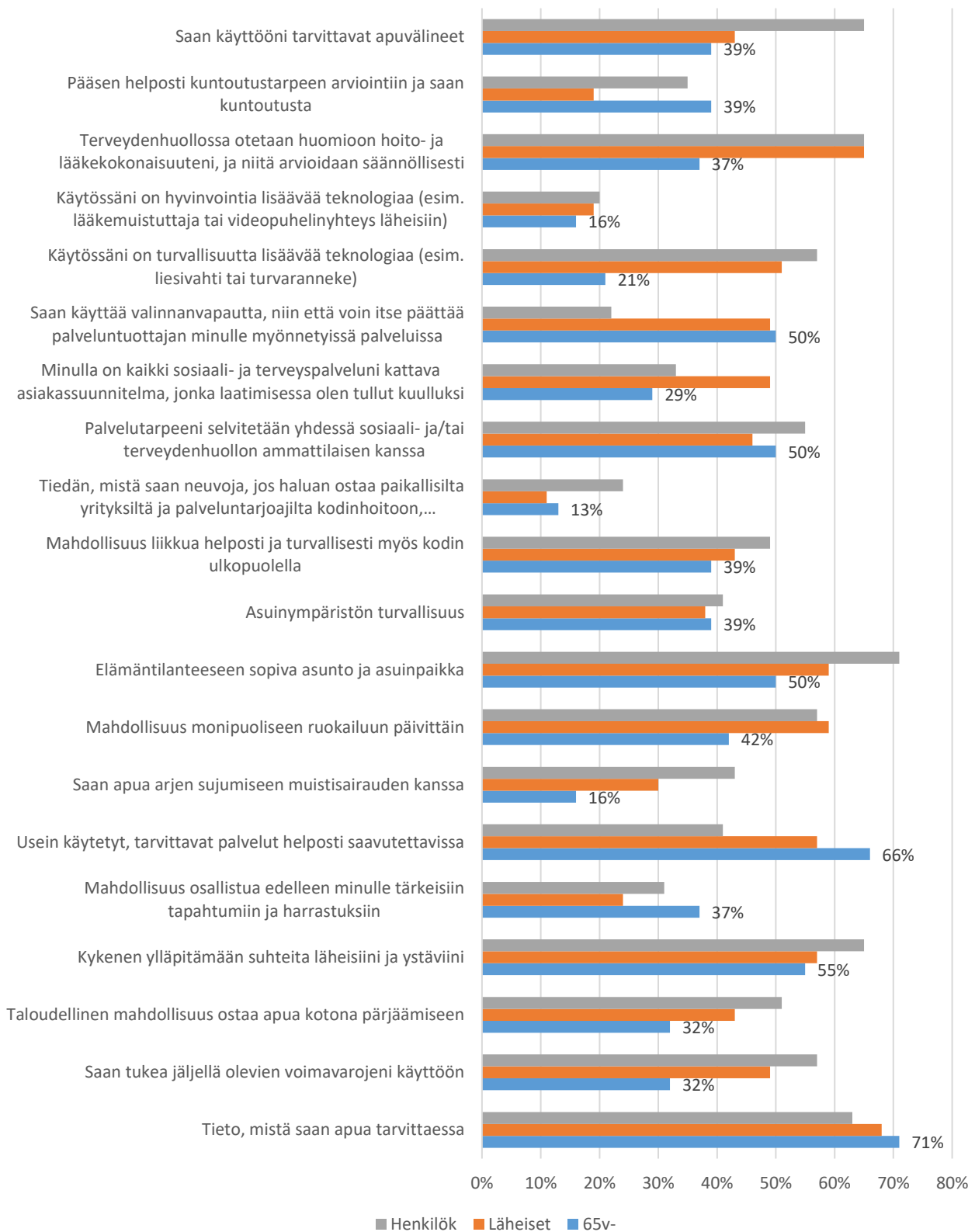
Vanhuspalvelut kouluttaa yhdessä Gradian kanssa oppisopimuskoulutuksena hoiva-avustajia ja lähihoitajia. Kaikki halukkaat eivät pääse työsopimussuhteiseen oppisopimuskoulutukseen, jolloin polku työelämään työelämälähtöisenä päätoimisena opiskeluna, jossa ollaan aktiivisesti työpaikalla 3+2 tai 2+3 mallilla (2 päivää viikossa koulussa, 3 päivää työpaikalla tai toisinpäin). Korkeakouluopiskelijoille (esimerkiksi sairaanhoitajille) on mahdollista tarjota palkallista työharjoittelua opintojen loppuvaiheessa, mikäli he ovat työllistymässä Keuruun kaupungille.

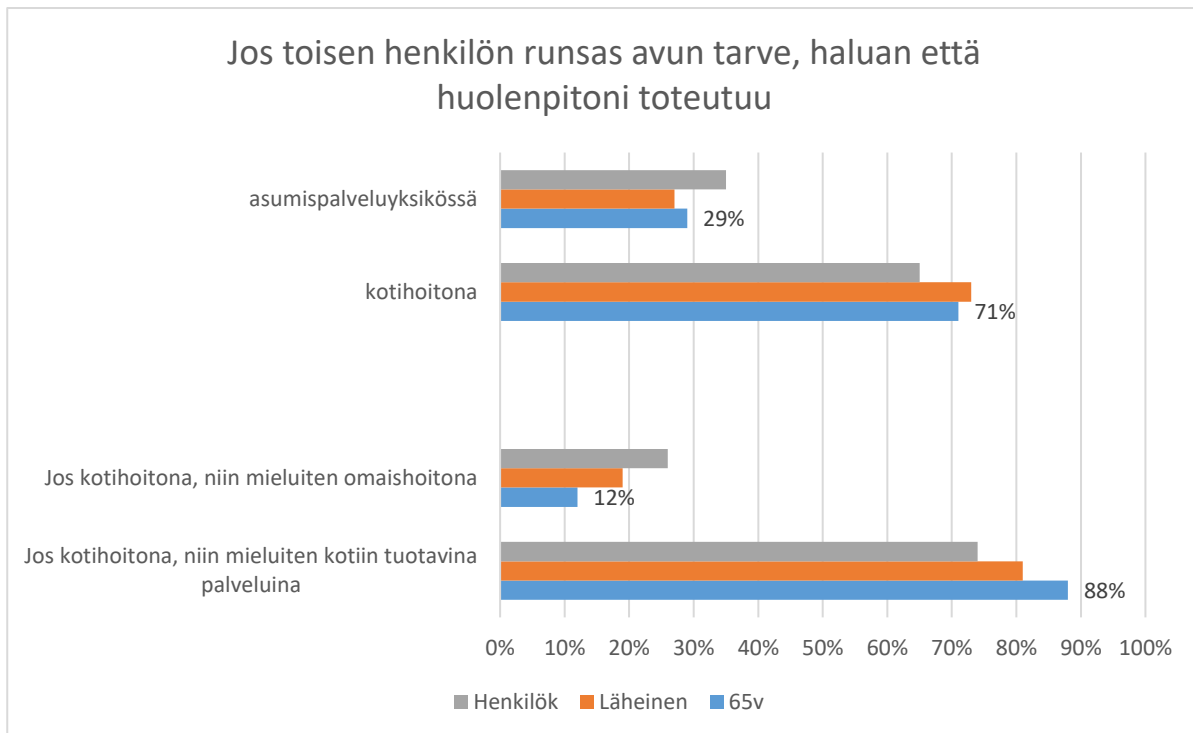
Liite 1

Osallisuuskyselyn vastausten vertailu 65+ vastaajat / 65+ läheinen vastaajat / vanhuspalvelujen henkilöstö

Asetu vastauksessasi sellaisen kotona asuvan ikääntyvän asemaan, jolla eri syistä johtuva toimintakyvyn aleneminen vaikeuttaa arjessa pärjäämistä.
Mitkä asiat sujuvan arjen turvaamiseksi merkityksellisiä

65+ vuotta täyttäneiden vastauksia avoimiin kysymyksiin

- Koirille ulkoilutus mahdollisuus, metsäpoluille. Ettei jokaiseen metsikköön rakennettaisi ja että Marjapaikatkin pysyisivät metsissä (ei vain torilla)
- Terveyskeskus toimivaksi ja selvät ohjeet miten siellä voi asioida. Tämä on tärkein asia, helpot selkeät ohjeet ja toiminta niin, että siihen voi luottaa ja tuntea turvallisuutta. Terveys tarkastukset saataville, jos asiakas haluaa seurata esim. tärkeimpiä arvojaan.
- Meidän tulevien ikäihmisten asumista tulisi tukea paljon enemmän. Ei se voi olla niin, että suoraan kotoa joutuu vanhaiskotiin. Olisi mahtavaa saada asua tuetusti mahdollisimman pitkään niin että apu on tarvittaessa saatavilla.
- "TK:N TOIMINTA SELKEÄKSI JA SIITÄ TIEDOTUS MYÖS ! NYT TODELLA SEKAVA!"
- Pitää yhteyttä kuntapäättäjiin
- Oma hoitaja -terveyspalvelut kattavaksi ja tietoa siitä kattavasti.
- Jos vielä hoitohenkilökunta vaivautuisi kuuntelemaan Oikeita asioita eikä tuijottaisi johonkin epäoleelliseen. Kuvitellen ei voi olla
- Tarpeen tullen kuntoutus ja ylläpitävää terveys palvelua.
- Kaupassa käyminen on tullut paljon raskaammaksi ja matkaa on liikaa. Ruuanlaitto on muuttunut vaikeammaksi.
- Ikääntyminen aiheuttaa ennen pitkää toimintakyvyn alenemista, mutta sitä voi hidastaa, kun pääsee riittävän nopeasti hoitoarvioon/kuntoutukseen. Nyt ei aikoja kiireettömään hoitoon tk:een ole saanut ainakaan vuoteen. Siinä ajassa ikäihmisen tilanne ehtii jo muuttua akuutiksi.
- Uuden teknologian opetus esimerkiksi pankkiasioiden hoitamiseen, tai luotettava apu siihen.
- "Keskustan kuljetuspalveluja kehitettävä. Terveyskeskuksen, kotihoiton ja vammaispalvelun toimiva yhteistyö."

- Riittävästi hoitajia, 1 per asukas.
- OTTAKAA IKÄIHMISET IHMISINÄ EI VÄLTTÄMÄTTÖMÄNÄPAHANA. PALVELUT IHMISLÄHEISEMMIKSI. ENNAKKOLUULOTTOMASTI
- Puhelin numero mihin voi soittaa asiasta kun asiasta. Usein kun nämä asiat on kunnossa, asiakas on turvallisella mielellä ja pärjääminen kun on parempaa.
- Apua ja huolenpitoa tarvitsevat myös ne jotka pystyvät vielä peseytymään ja pukemaan
- "JOKAISEN KANSSA AVOIN JA SELKEÄ KESKUSTELU. YHDESSÄ TEHDÄÄN SUUNNITELMA."
- Pystyä elämään kotona mahdollisimman pitkään
- Enemmän osaamista kotona pärjäämisen arviontiin. Pitää keskittyä päivittäisen pärjäämisen tukemiseen ei diagnoosien hoitoon
- Jos asuu yksin niin runsaasti apua tarvitseva ei mitenkään saa sitä riittävästi ellei asu palveluyksikössä.
- Pitäisi pitää tiedotustilaisuuksia tai lähettää tiedotteita vanhuksille ja heidän omaisilleen saatavista palveluista ja myös asumispalveluista. Omaisot eivät välttämättä tiedä asumispalveluyksiköiden hintoja eikä niihin kuuluvia apuja. Pitäisi myös järjestää tilaisuuksia, missä omaiset ja myös vanhuksot saisivat käydä tutustumassa eri asumispalveluihin ja siellä asuvat saisivat kertoa, miten ovat viihtyneet ja miten heillä on seuraa toisistaan. Kaikki Metsätähdessä ja vanhustentaloissa ovat tyytyväisiä asumiseensa.
- "Suunnittelijat menkään oikeasti vanhuksen asemaan. Terveyspalvelut täytyy paremmin tuoda vanhuksen tietoon. Oma neuvolaihminen, johon ottaa yhteyttä."

65+ läheisten vastauksia avoimiin kysymyksiin

- Ikäihmisille psykologin palveluja tarvittaessa saatava. Henkilö keskusteluavuksi yksinäisiin päiviin.
- Omaisia tuetaan riittävästi ja myös taloudellisesti auttamaan ikäihmistä, joka haluaa asua kotonaan vaikka vähän vanhuuden vaivoja olisikin.
- Kannustava ja turvallinen kotona pärjääminen mahdollisimman pitkään, palvelut ja apu kotiin.
- Että työttömänä oleva lähisukulainen hyväksyttäisiin omaishoitajaksi, vaikka ei samassa taloudessa asuisikaan.
- Sukulainen joka ei asu vanhuksen paikkakunnalla Ei saa päättää tarvitseeko vanhus esim. Kotipalvelua jos hän haluaa. Mutta pelkää muualla asuvaa lastaan.
- "Keskustan kuljetuspalveluja kehitettävä.
- Terveyskeskuksen, kotihoidon ja vammaispalvelun toimiva yhteistyö."
- Palvelutaloja lisää joissa kodinomainen oma koti. Lisäksi siellä järjestetään ikäihmisille viriketoimintaa ja asukkaat voivat nauttia liikunnasta, hyvästä ruokailusta, musiikista, kukin omien voimavarojen mukaan.
- Omaishoitajaksi ei pidä joutua, jos toinen on niin huono kuntainen, ettei selviä ilman 24/7 apua. Ei sellaista kukaan jaksa, vaan kohta molemmat on sitten hoidettavana. Omaishoitajaksi pitää päästä/hyväksyä jo siinä vaiheessa, kun kotona olo hankaloituu, esim. kulkemisen ja asioinnin vaikeutuessa pysyvästi huonontuneen terveydentilan takia, eikä vasta sitten kun pää on jo kainalossa. Tällä mahdollistetaan pidempään kotona asuminen turvallisesti. Runsaasti päivittäistä apua tarvitseva asumispalveluyksikköön, mutta huonosti kulkeva mutta muuten vireä apujen kanssa kotona tuetaan asumaan. Riittävä kotisairaanhoido ajoissa omaishoitajan lisäksi niin pärjää.
- Vanhuksen toiveet kuullaan ei määräävän tyttären.
- Hienoa, että tällainen kysely on.
- "Suunnittelijat menkään oikeasti vanhuksen asemaan.

- Terveyspalvelut täytyy paremmin tuoda vanhuksen tietoon. Oma neuvolaihminen, johon ottaa yhteyttä.

Vanhuspalvelujen henkilöstön vastauksia avoimiin kysymyksiin

- Kokonaisvaltaisen avun saaminen helposti, mahdollisimman vähillä erillisillä yhteyden otoilla.
- Kannustava ja turvallinen kotona pärjääminen mahdollisimman pitkään. Palvelut ja apu kotiin.
- Esteettömyys kulkiessa pyörätuolilla, lisää puistonpenkkejä taajaman alueelle missä levätä
- Henkilökohtainen avustaja sekä taksikortti tukemaan osallisuutta ja itsenäisyyttä silloin kun siihen tarve on!
- Kotona ollaan monesti todella yksin tai väsyneen myöskin iäkkään puolison avun varassa. Kun avun tarve on suuri, kokisin että turvallis paikka on asumispalveluysikkö, jossa ammattilaisten apu on lähellä.
- Jos vanhus tarvitsee runsaasti apua arjessa ja haluaa itse asumispalvelun piiriin, tulisi se olla mahdollista jo ennen kuin hän on siinä kunnossa, että on pakko lähteä. Olisi upeaa, jos Keuruulla voitaisiin tehdä sellainen vanhusten kylä. Olisi alueella jonkinlaisia asuntoja ja oma pieni kauppa. Sen verran tiivis yhteisö, että hoitajat siinä lähellä koko ajan.
- Kotona paras ei aina välttämättä päde. Yksin ja huonosti voivana kotona oleminen ei ole mielekäästä. Jos päivän ainoa asia on odottaa, että kotihoidon työntekijä tai ruoankuljettaja pyörähtää paikalla, ei kotona asuminen ole enää tarkoituksenmukaista.
- Elämän pitää silti olla elämän makuista ja oman näköistä. Ei samaan "muottiin" asettamista/pakottamista.
- Ikääntyneiden kuljetuspalvelut ovat työni näkökulmasta kehittämistä vaativa kohta. Sujuvat kuljetuspalvelut tukevat ajokortittomien/ajokyvyttömien ikääntyneiden aktiivista ja itsenäistä osallistumista. Tällä osallistumisella vaikutetaan fyysiseen, sosiaaliseen ja psyykkiseen toimintakykyyn ja edesautetaan toimintakyvyn säilymistä niin, että ikääntynyt on kotikuntoinen mahdollisimman kauan sekä tuetaan mielekäästä arkea. Usein ikääntyneet haluaisivat osallistua erilaisiin toimintoihin, mutta siirtyminen kotoa aktiviteetteihin on haaste.
- "Kun avuntarve on noin runsas, asumispalveluysikkö parempi vaihtoehto.
- Koti on monelle hyvä paikka asua, mutta monen vanhuksen kohdalla se tarkoittaa myös yksinäisyyttä. Asumispalveluysikössä toimii usein yhteisöllisyys."
- Turvallinen koti, hyvä ravinto, tarvittava apu päivittäistoimissa ovat tarpeen kotona asuvalle ikäihmiselle. Myös taloudellinen turva ja sosiaalinen kanssakäyminen tukee kotona asumista.
- "Ei pidä asettaa kotihoitoa ja asumispalveluysiköissä tapahtuvaa hoitoa vastakkain, vaan niiden on tuettava ja täydennettävä toisiaan. Tilapäishoidot ja vastaavat tärkeitä. Molempia hoidon tuottamismuotoja on kehitettävä ja ylläpidettävä. Myös laitoshoidon on säilytettävä osana palveluvaihtoehtoja.
- Kannattaa myös kysyä vanhustyön henkilökunnalta mielipide kehittämisideoihin ja suunnitelmiin."

Liite 2

Henkilöstösuunnitelma

Vanhuspalvelulain mukaan 1.10.2020 lähtien Vanhusten ympärivuorokautisessa hoivassa ainoastaan välittömässä asiakastyössä tehdyt työtunnit lasketaan henkilöstömitoitukseen laskettaviin tunteihin. Henkilöstömitoitus tulee olla 0,7 1.4.2023 mennessä. Mitoitusta lisätään asteittain seuraavan taulukko 1. mukaisesti. Mitoitus koskee Keuruulla hoivaosasto Tarhialaa, Tehostetun palveluasumisen yksiköitä Valkamaa ja Lahdelmaa sekä muistiyksiköitä Saarelmaa ja Suvantoa sekä vanhaintukisäätiön Tuurilakotia.

Taulukko 1. henkilöstömitoituksen aikataulu

Minimimitoitus	
1.10-31.12.2020	0,5
1.1.2021-31.12.2021	0,55
1.1.2022-31.3.2023	0,6
1.4.2023 lähtien	0,7

Taulukko 2. henkilöstötarve

1.4.2021	1.1.2022	1.4.2023
Valkama ja Lahdelma 41 paikkaa vakanssit yht. 28,5 vastaava hoitaja 0,5 sairaanhoitaja 2 hoitaja 21 osastoapulainen 4	41 paikkaa (5 lyhytaikaishoittoon) vakanssit yht. 31 vastaavahoitaja 0,5 tiimivastaava 0,5 sairaanhoitaja 2 hoitaja 21 osastoapulainen 4 hoiva-avustaja 2	41 paikkaa (5 lyhytaikaishoittoon) vakanssit yht. 33 vastaavahoitaja 0,5 tiimivastaava 0,5 sairaanhoitaja 2 hoitaja 23 osastoapulainen 4 hoiva-avustaja 2
Tarhiala 22 paikkaa vakanssit yht. 17,5 vastaava hoitaja 0,5 sairaanhoitaja 4 hoitaja 11 osastoapulainen 2	22 paikkaa (6 lyhytaikaishoittoon) vakanssit yht. 19 vastaava hoitaja 0,5 tiimivastaava 0,5 sairaanhoitaja 4 hoitaja 11 osastoapulainen 2 hoiva-avustaja 1	22 paikka (6 lyhytaikaishoittoon) vakanssit yht. 19 vastaava hoitaja 0,5 tiimivastaava 0,5 sairaanhoitaja 4 hoitaja 11 osastoapulainen 2 hoiva-avustaja 1
Suvanto ja Saarelma 41 paikkaa (3 lyhytaikaista) vakanssit yht. 28 vastaava hoitaja 1 sairaanhoitaja 3	39 paikkaa (2 lyhytaikaista) vakanssit 32 vastaavahoitaja 1 sairaanhoitaja/tiimivastaava 1 sairaanhoitaja 2	39 paikkaa (2 lyhytaikaista) vakanssit 34 vastaavahoitaja 1 sairaanhoitaja/tiimivastaava 1 sairaanhoitaja 2

hoitaja 22 osastoapulainen 2	hoitaja 22 osastoapulainen 4 hoiva-avustaja 2	hoitaja 22 osastoapulainen 4 hoiva-avustaja 2
Seiponranta , välimuotoista palveluasumista, asukkaiden RAI määrittelee mitoitustarpeen vanhuspalvelulaki 2. vaihe luonnosvaiheessa 65 paikkaa (10 lyhytaikaista) vakanssit yht. 34 vastaava sairaanhoitaja 1 tiimivastaava sairaanhoitaja 1 sairaanhoitaja 2 hoitaja 28 toimitilahuoltaja 2	65 paikkaa (12 lyhytaikaista) vakanssit yht. 36 vastaava sairaanhoitaja 1 tiimivastaava sairaanhoitaja 1 sairaanhoitaja 2 hoitaja 28 toimitilahuoltaja 2 hoiva-avustaja 2	65 paikka (12 lyhytaikaista) vakanssit yht. 36 vastaava sairaanhoitaja 1 tiimivastaava sairaanhoitaja 1 sairaanhoitaja 2 hoitaja 28 toimitilahuoltaja 2 hoiva-avustaja 2

Taulukko 3. Vanhuspalveluiden yhteinen henkilöstö

1.4.2021	1.1.2022	1.4.2023
Voimatiimi palveluohjaaja 2 asukasvastaava 1 muistikoordinaattori 1 voimavarahoitaja 1 fysioterapeutti 2 kotiutussairaanhoitaja 1 kotiutuslähihoitaja 1 viriketoiminnanohjaaja 1 (nimikemuutos toimintaterapeutiksi 9/2021)	palveluohjaaja 2 asukasvastaava 1 muistikoordinaattori 1 voimavarahoitaja 1 fysioterapeutti 2 kotiutussairaanhoitaja 1 kotiutuslähihoitaja 1 senioripuhelin hoitaja 1 toimintaterapeutti 1 <i>seniorineuvolan th (seututk vai vanhuspalvelut?)</i>	palveluohjaaja 2 asukasvastaava 1 muistikoordinaattori 1 voimavarahoitaja 1 fysioterapeutti 2 kotiutussairaanhoitaja 1 kotiutuslähihoitaja 1 senioripuhelin hoitaja 1 toimintaterapeutti 1 <i>seniorineuvolan th (seututk vai vanhuspalvelut?)</i>
asiantuntijasairaanhoitaja 1	asiantuntijasairaanhoitaja	asiantuntijasairaanhoitaja 1
toimistos sihteeri 2	toimistos sihteeri 2	toimistos sihteeri 2
Vanhustyön johtaja	Vanhustyön johtaja 1	Vanhustyönjohtaja
VIP henkilöstö hoitaja 7	hoitaja 7 sairaanhoitaja 1	hoitaja 12 sairaanhoitaja 1

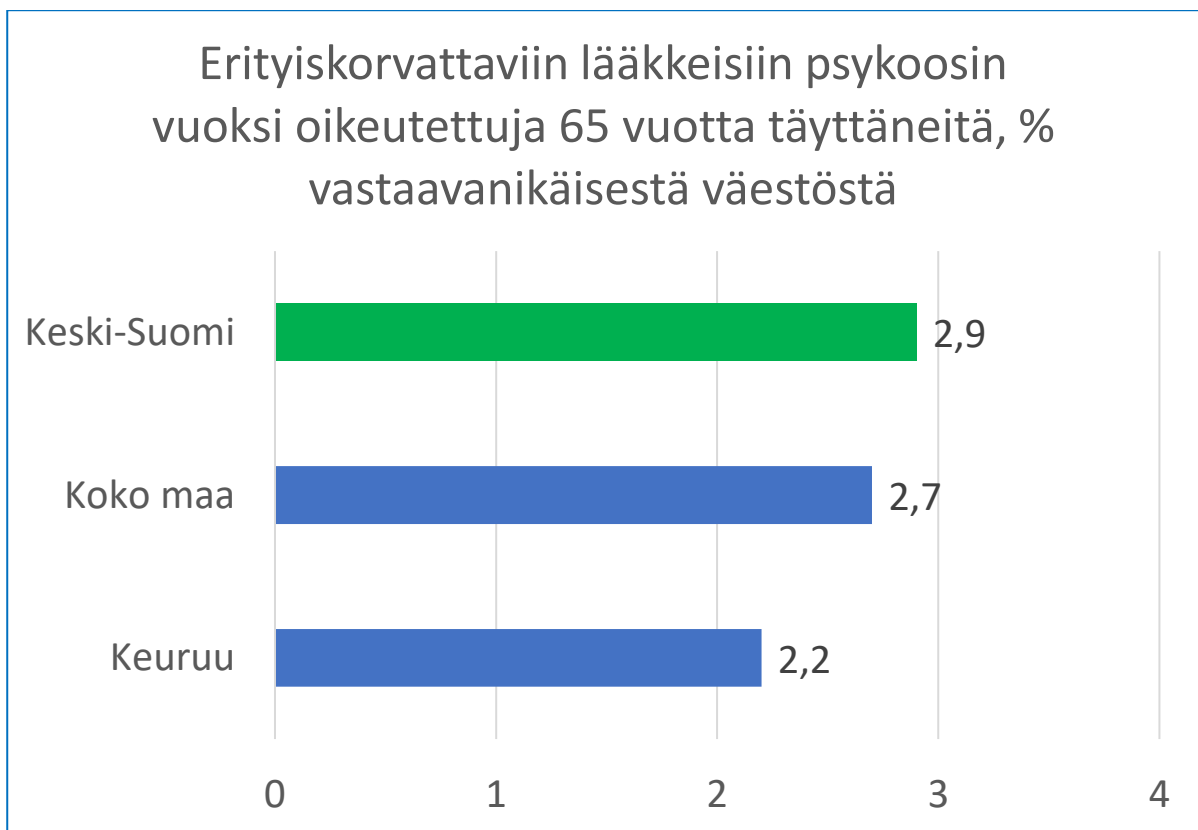
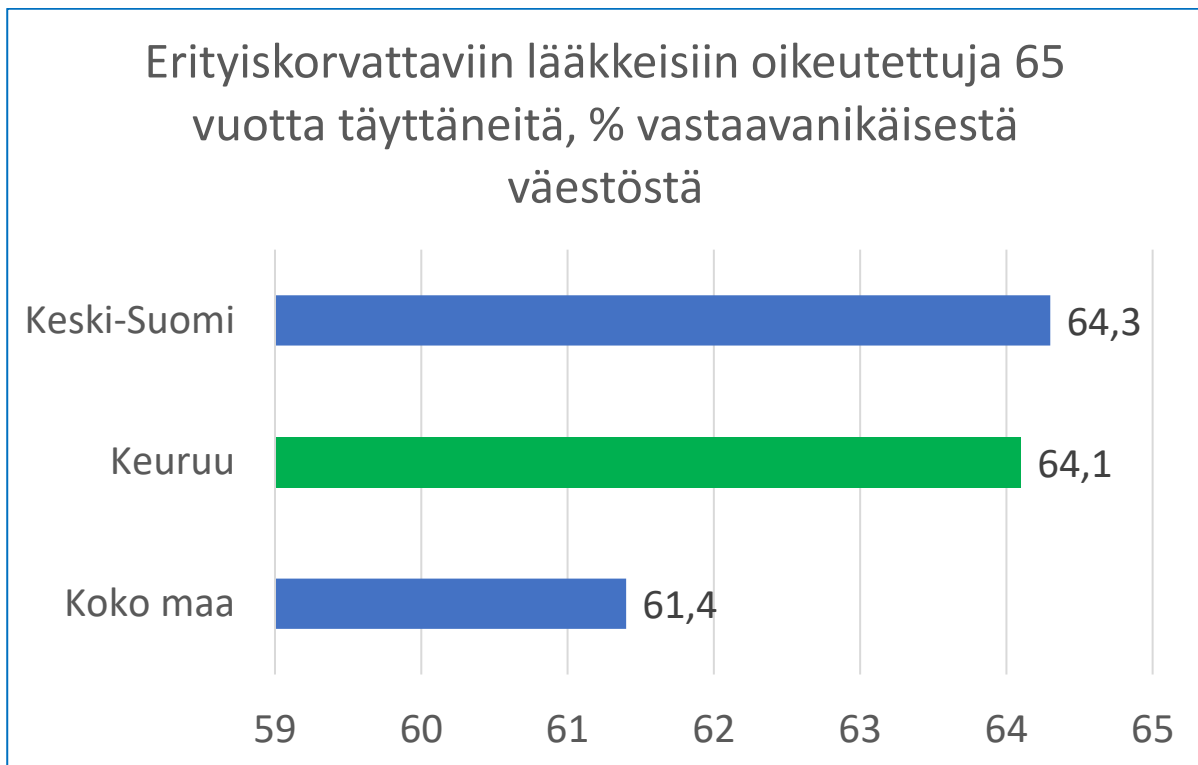
Taulukko 4. Kotihoidon henkilöstö

1.4.2021	1.1.2022	1.4.2023
Kotihoitopäällikkö 1 Kotihoidon ohjaaja 1	Kotihoitopäällikkö 1 Kotihoidon ohjaaja 1	Kotihoitopäällikkö 1 Kotihoidon ohjaaja 1
Kotihoitotiimit	Kotihoitotiimit	Kotihoitotiimit

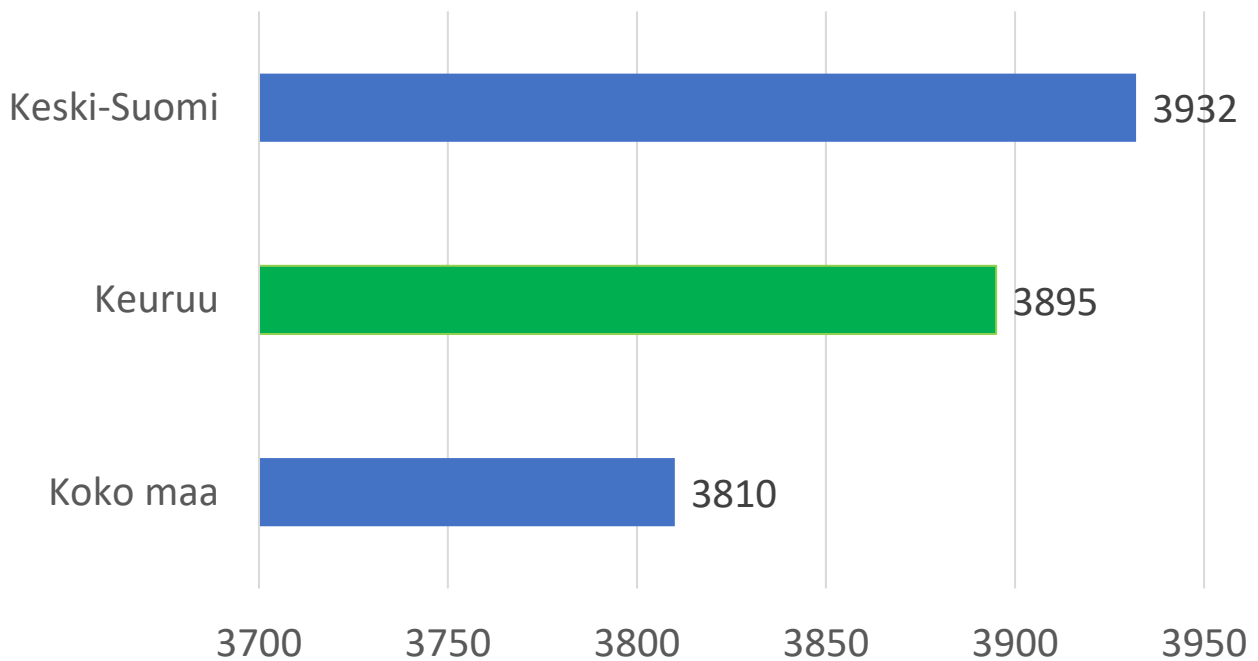
lähihoitaja 23,5 Kodinhoitaja 1 Sairaanhoitaja 4 Laitosapulainen 1 Vakituinen vuosilomansijainen 1 Resurssipooli lähihoitaja 9,55	lähihoitaja 24,5 Kodinhoitaja 0,5 Sairaanhoitaja 4 Laitosapulainen 1 Hoiva-avustaja 3 Vakituinen vuosilomansijainen 1 1 voimavarahoitaja Vakituinen vuosiloman sijainen 3 Resurssipooli lähihoitaja 9	lähihoitaja 27,5 Kodinhoitaja 0,5 Sairaanhoitaja 4 Laitosapulainen 1 Hoiva-avustaja 3 Vakituinen vuosiloman sijainen 4 1 voimavarahoitaja Resurssipooli lähihoitaja 9

Liite 3

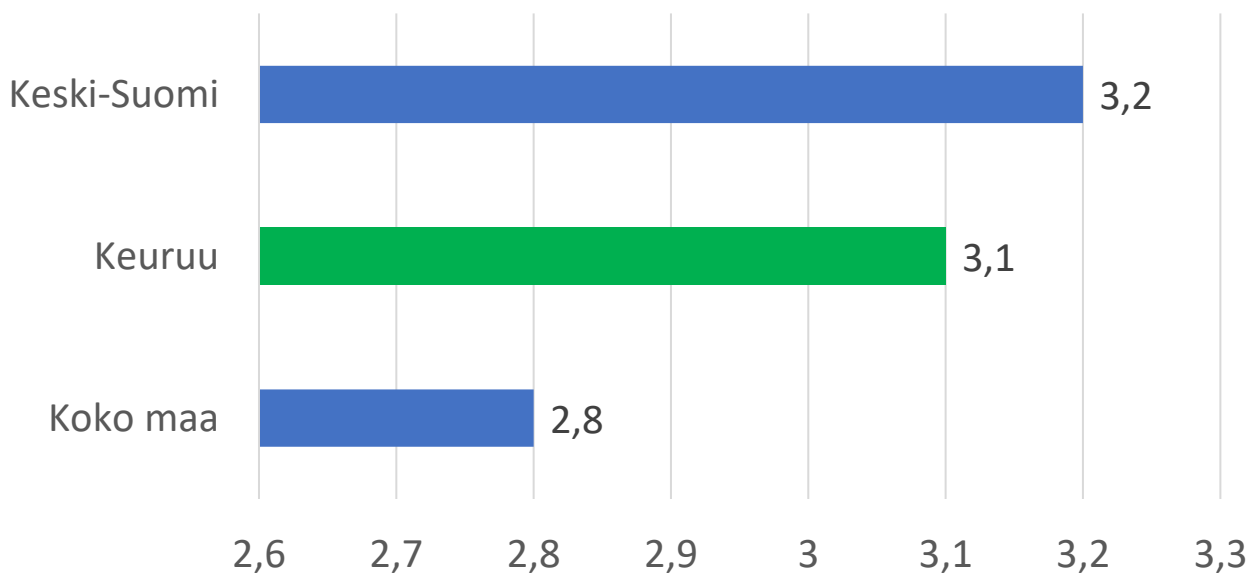
Keuruun ikääntyneet tilastojen valossa. Lähde: Sotkanet

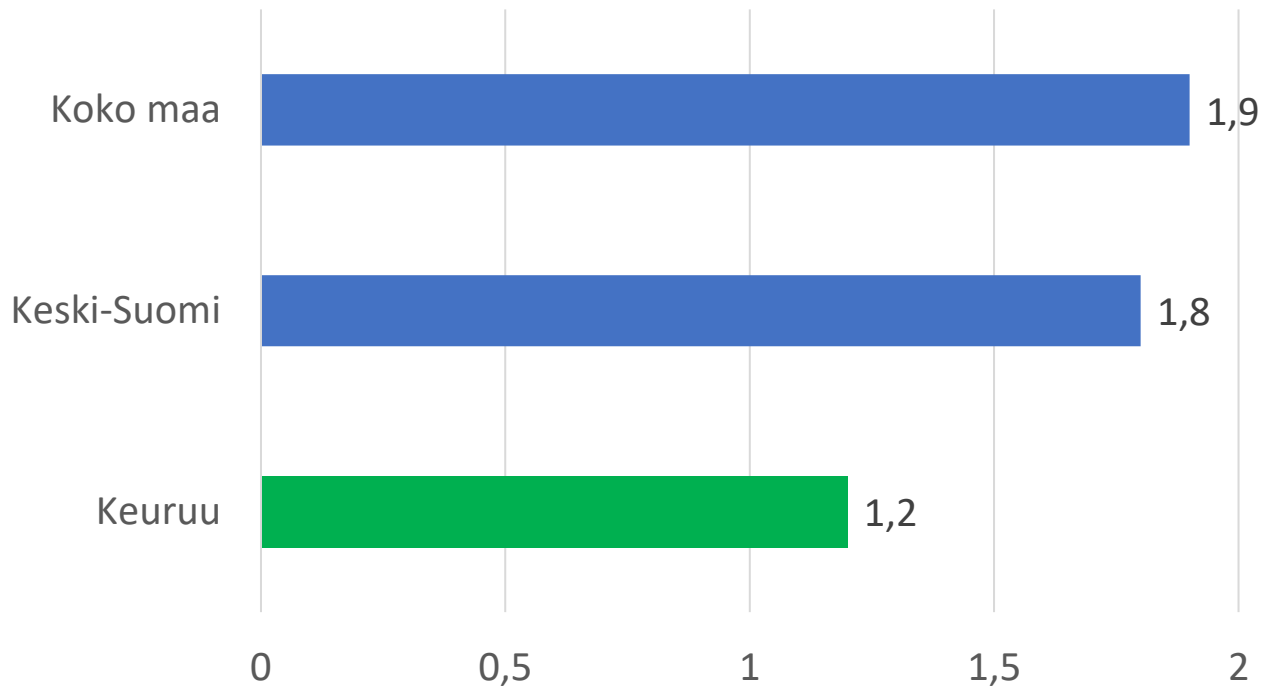
Kuolleisuus 65 vuotta täyttäneillä / 100 000
vastaavanikäistä

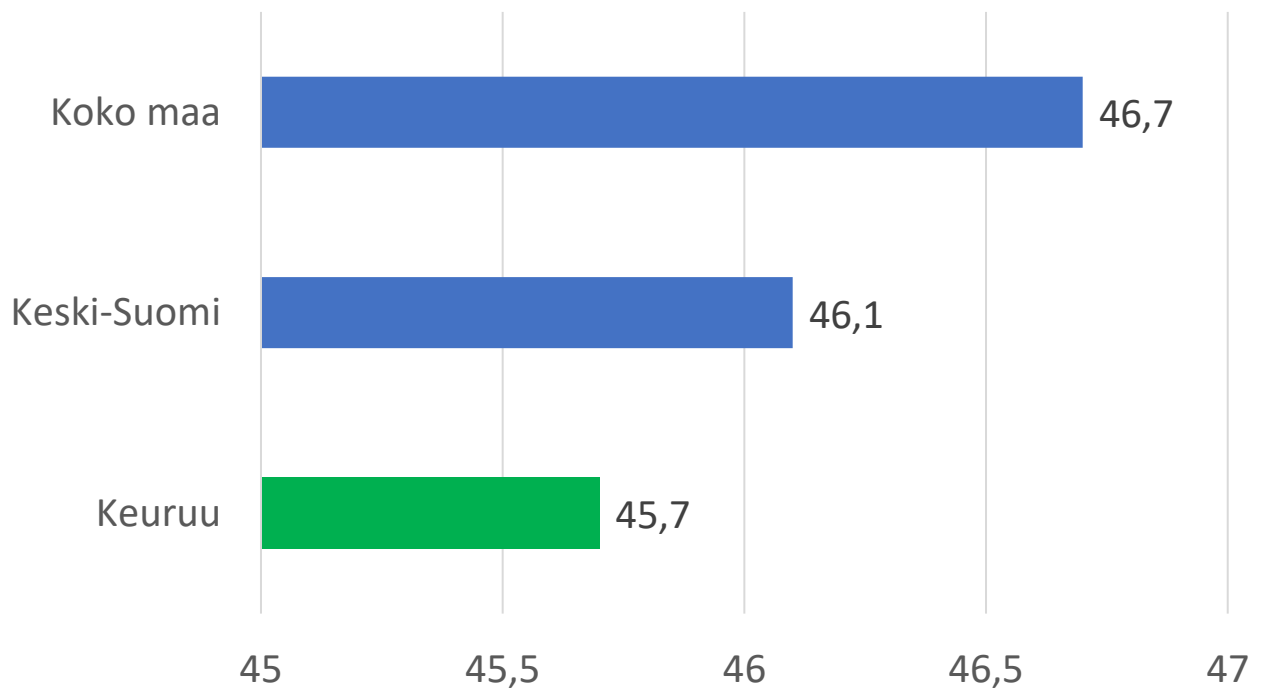
Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa
hoidetut 65 vuotta täyttäneet, %
vastaavanikäisestä väestöstä

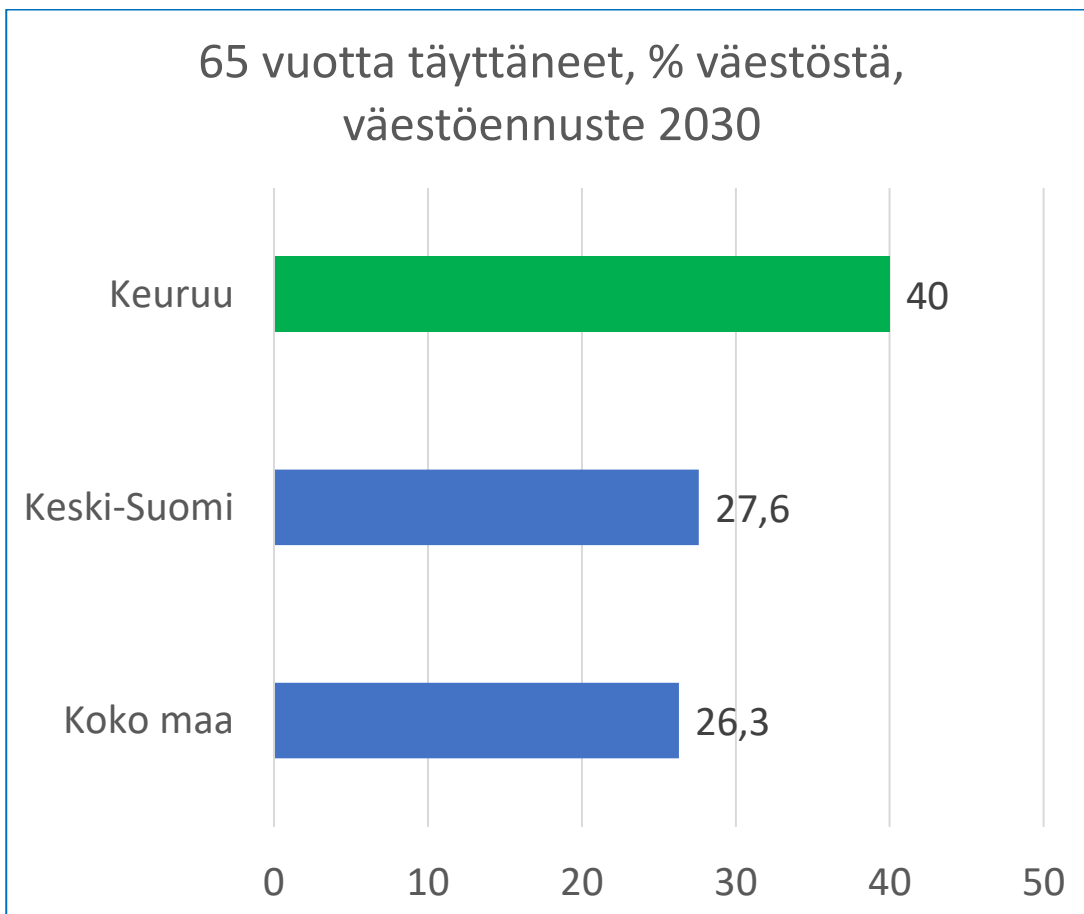
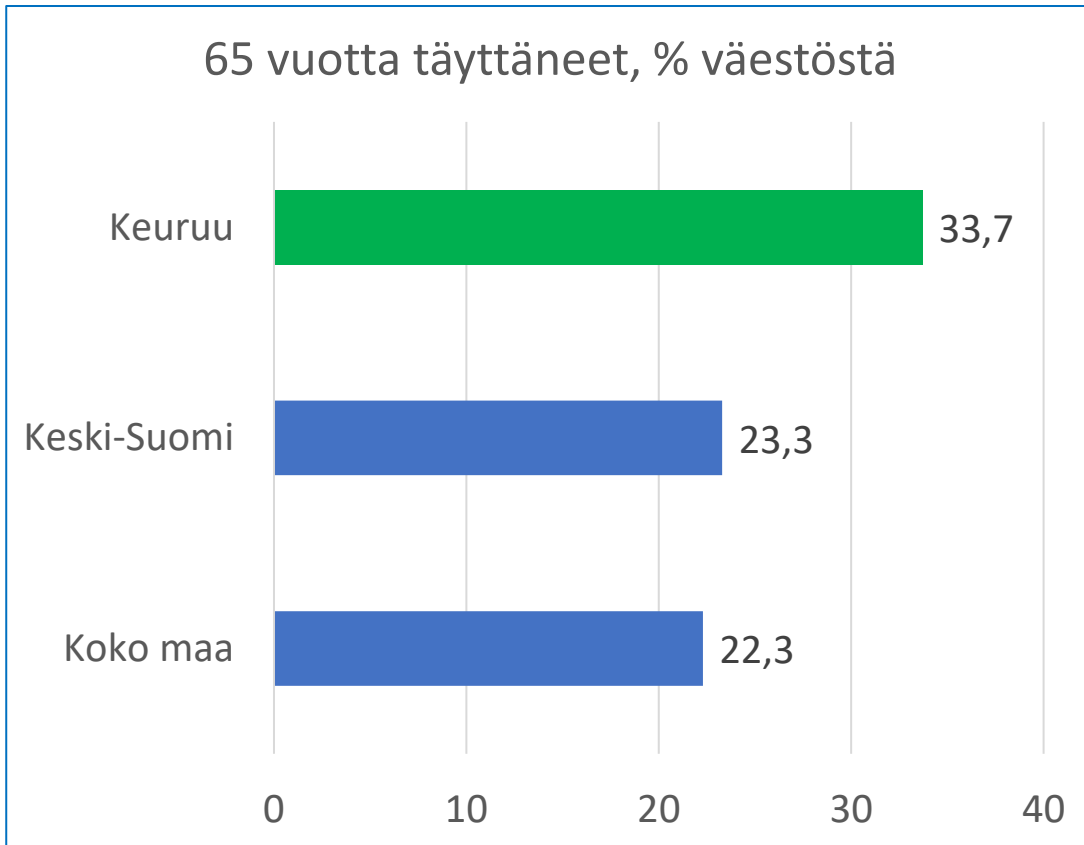

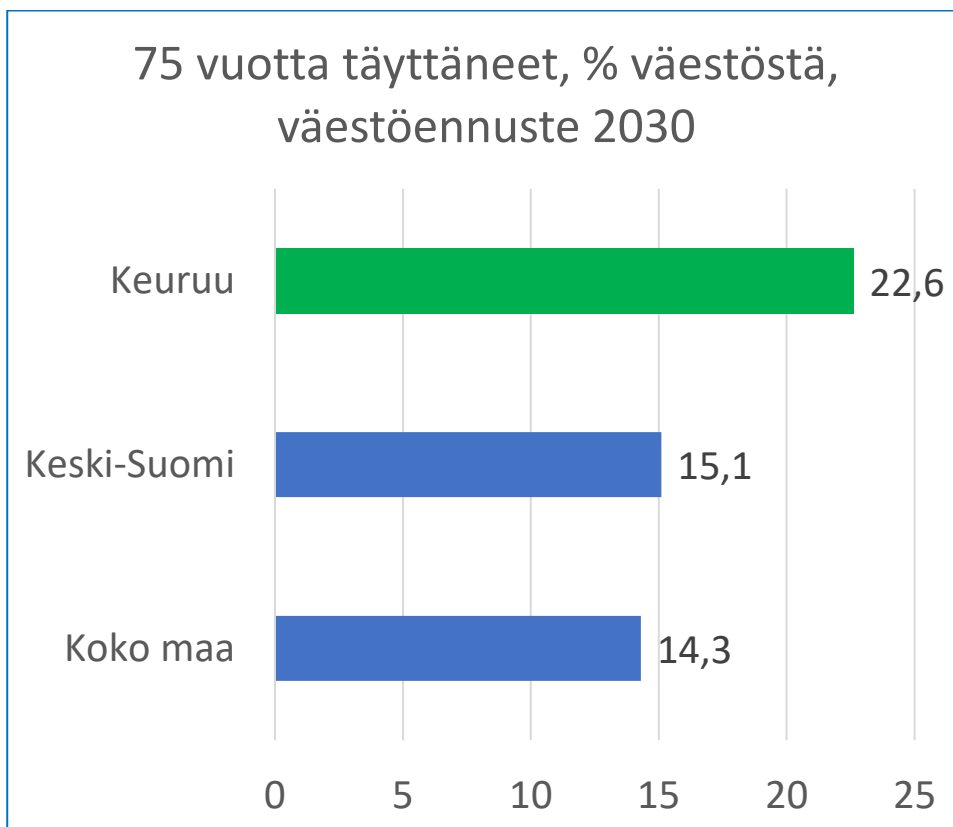
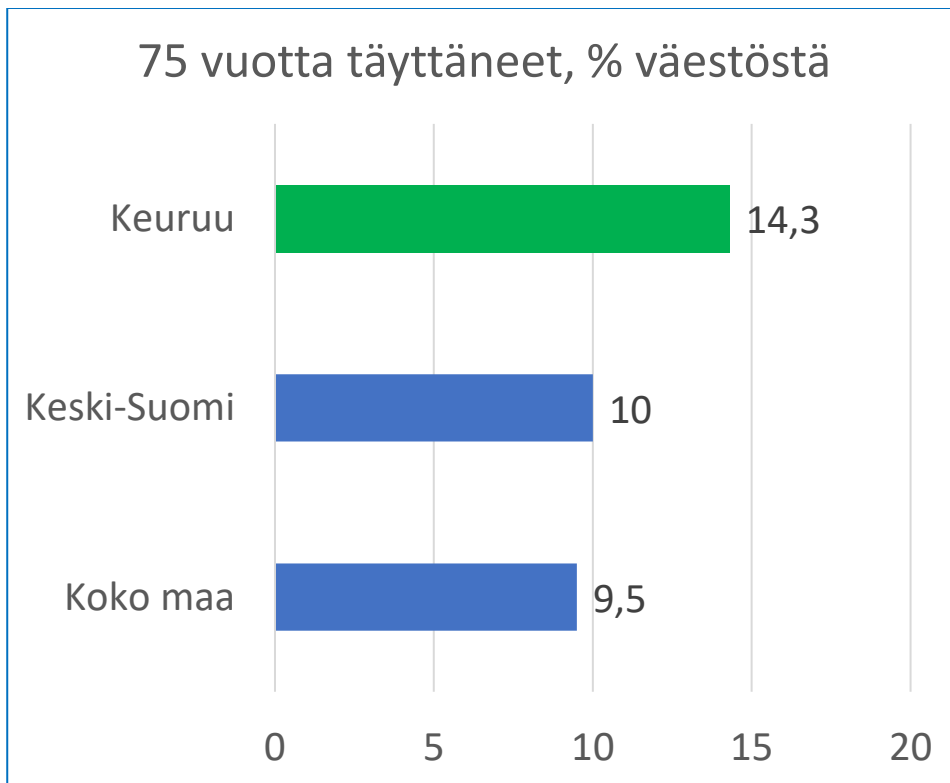
Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

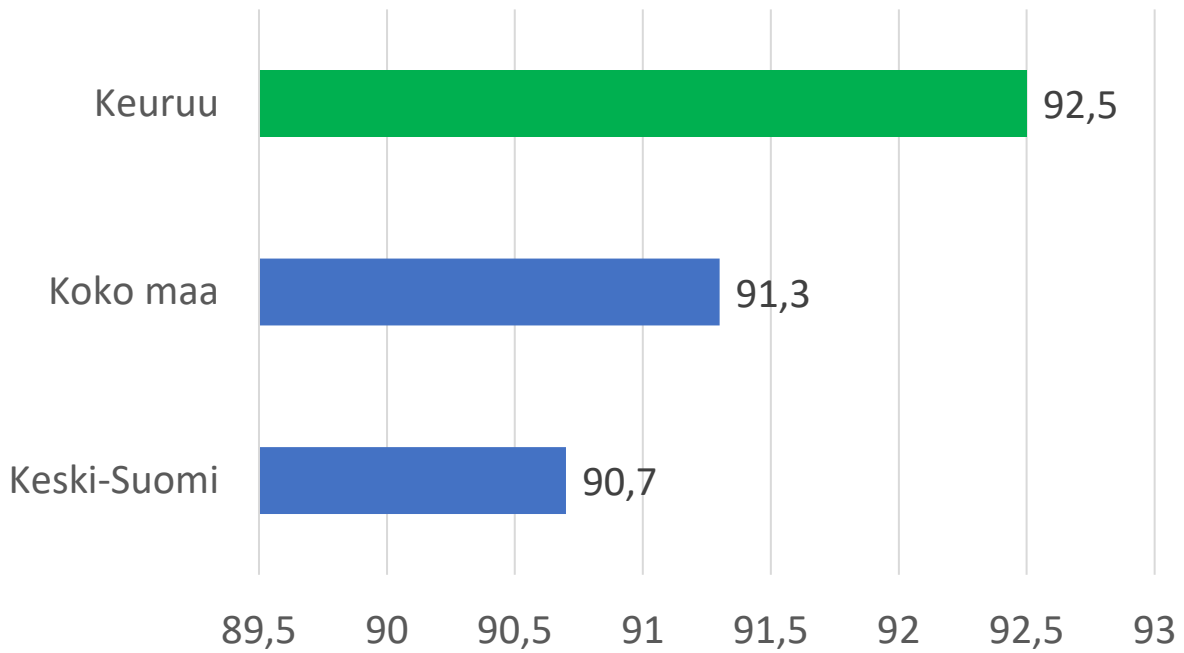
Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä

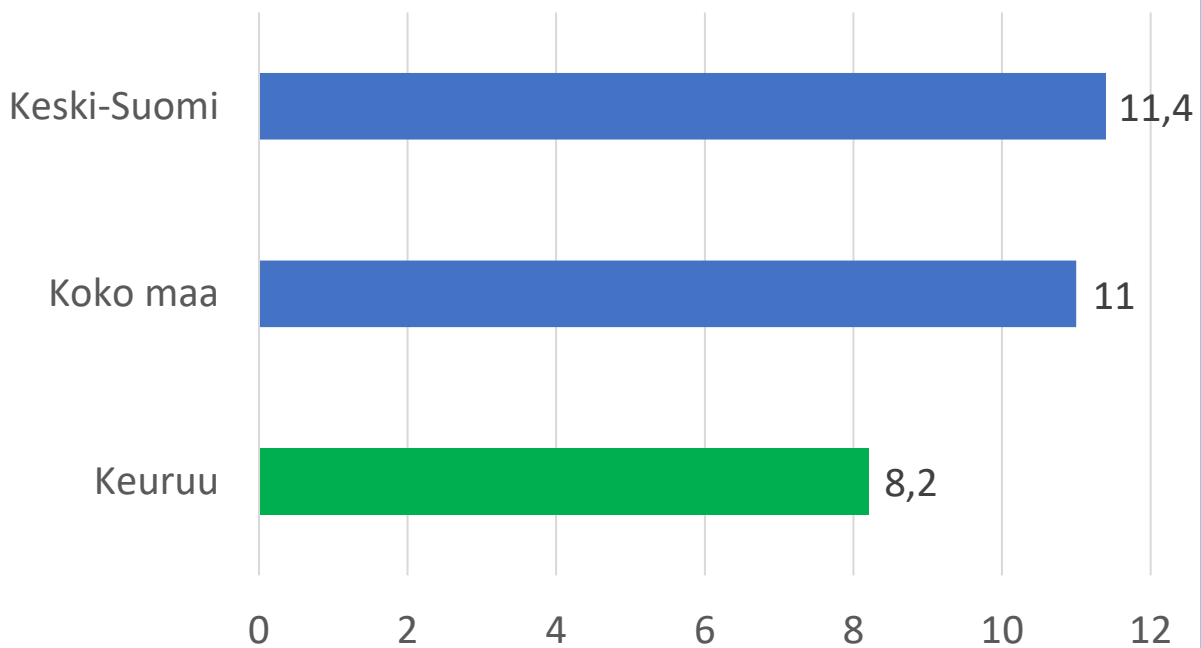

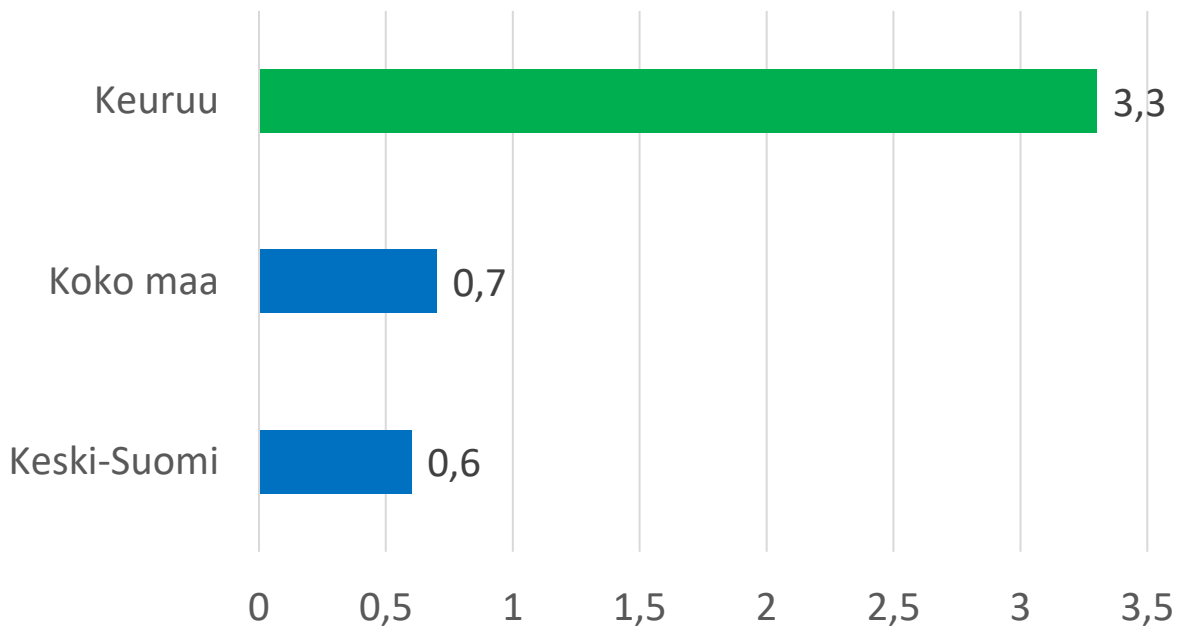
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, %
vastaavanikäisestä väestöstä

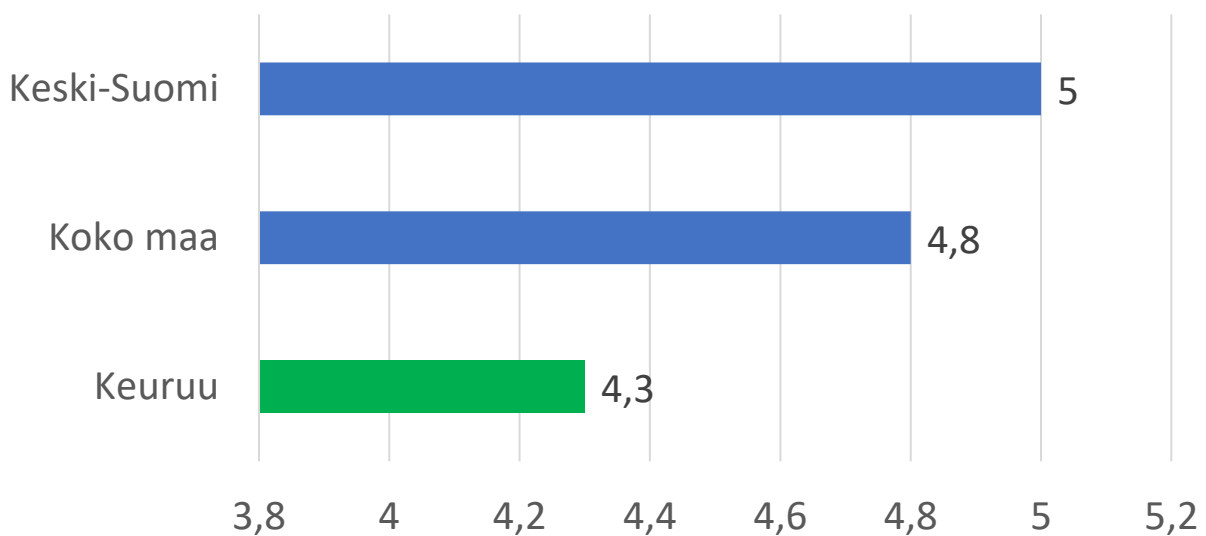
Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet
75 vuotta täyttäneet asiakkaat, %
vastaavanikäisestä väestöstä (-2018)

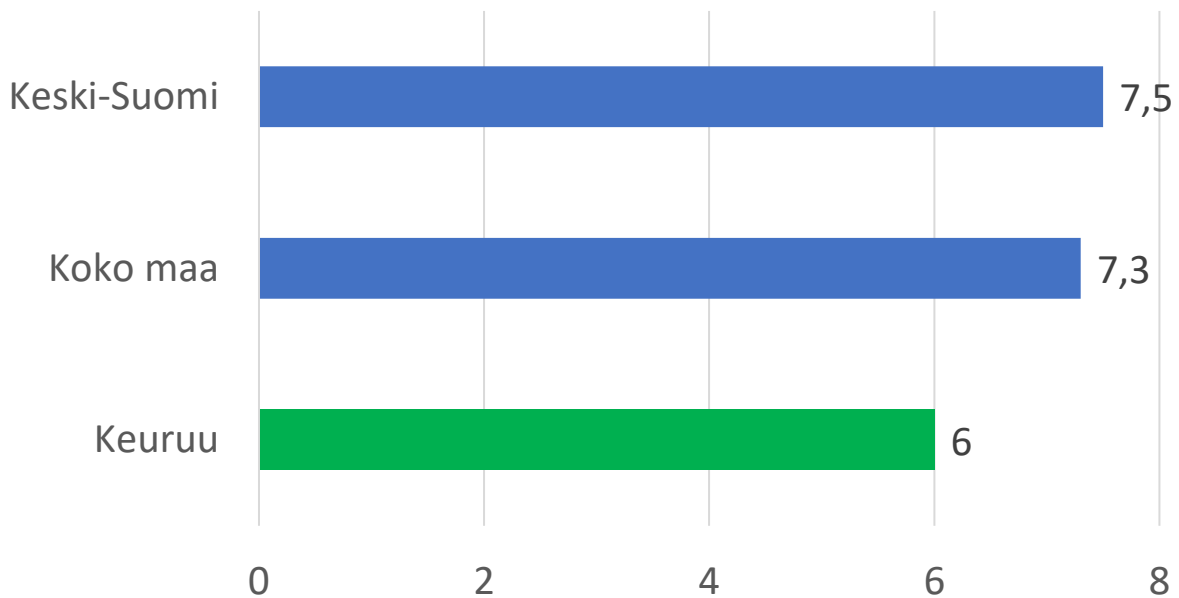
Ikääntyneiden tavallisen palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä

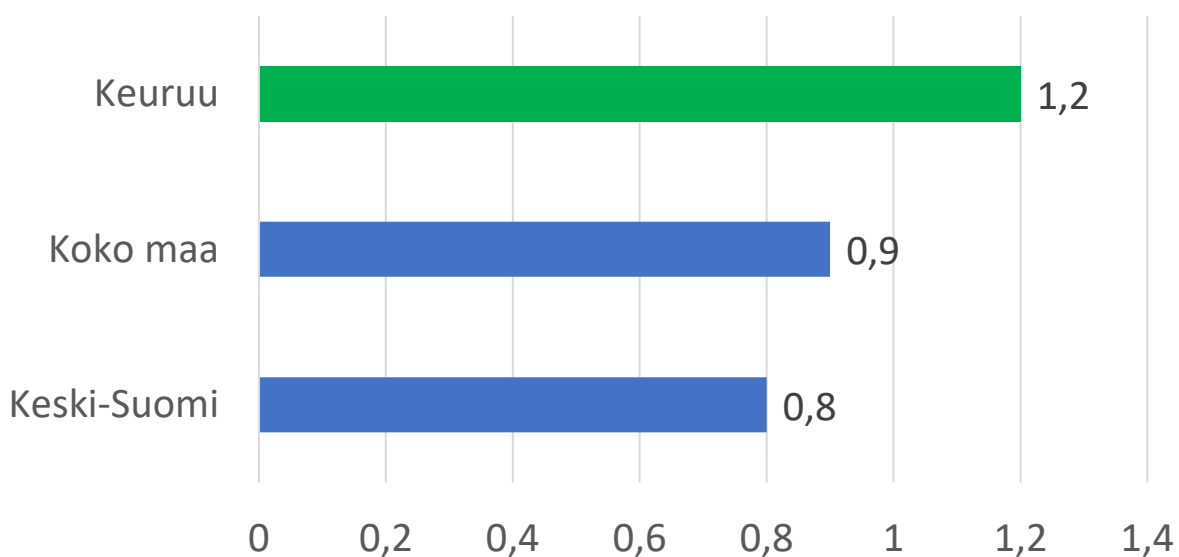
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä

Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen
75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., %
vastaavanikäisestä väestöstä

Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa
laitoshoidossa terveyskeskuksissa olevat 75
vuotta täyttäneet 31.12., %
vastaavanikäisestä väestöstä

Liite 4

Työryhmä

Kaijanmäki Timo	puheenjohtaja
Lahti Hanna	sihteeri
Kolu Mari	vanhustyön johtaja
Röppänen Riikka	kotihoitopäällikkö
Asunmaa Kaija	henkilöstön edusta, vanhuspalvelut
Koivisto Tuija	perusturvajohtaja
Tuominen Liisa	Keuruun Vanhaintukisäätiö
Ruusila Liisa	Keuruun Vanhusneuvosto
Hämäläinen Johanna	Kirjastotoimenjohtaja
Ikkala Pirjo	Kansalaisopiston rehtori
Asp Virva	Kulttuurisihteeri
Peltola Heli	Vapaa-aikapäällikkö
Pyhälä-Liljeström Paula	Keski-Suomen Seututerveyskeskus, ylihoitaja
Vuorinen Katri	Keski-Suomen Seututerveyskeskus, osastonhoitaja

Asiantuntijana kuultiin lisäksi

Määttä Timo	Kaavoitusjohtaja
Laulainen Mika	Asuntopäällikkö
Kentala Jukka	Kehittämissyhtiö KeuLink Oy, toimitusjohtaja
Koikkalainen Emilia	Keurusseudun Yrittäjät ry, puheenjohtaja

Suunnitelman kuvituksena olevat valokuvat on kerätty yli 65-vuotiaille keuruulaisille suunnatun ”Hyvä arki eläkkeellä”-valokuvaushaasteen kautta.